

Haziran 2016 • Sayı 14

ATEİST DERGİ

“Tanrıyı inanç yaratır”

Ayrımcılığa Karşı Bize Yasa Lazım

Arda YILAR

**Ateizm ile
İlgili Problem**

İlker Çağatay
AŞIK

**Eşcinsel Evlilik
ve İlişki Karşısı
Argümanlar**

Berat Mutluhan
SEFEROĞLU

**Evrimsel Bakış
Açısı ile LGBTİ**

Işın
ALTINKAYA

**Nankörlüğün
10¹⁹ Olasılığı**

Erhan
Kılıç

İÇİNDEKİLER

- 2 **Ayrımcılığa Karşı Bize Yasa Lazım**
Arda YILAR
- 9 **LGBTİ Hakları İnfografik**
Emre YORGANCIGİL
- Fizik Köşesi
- 10 **Görelilik ve Eşdeğerlilik**
Prensibi *Ege ÖZMERAL*
- 12 **Nankörlüğün 10¹⁹ Olasılığı**
Erhan KILIÇ
- Kitap Köşesi
- 14 **Eşcinsel Evlilik ve İlişki Karşısı**
Argümanların Değerlendirmesi
Berat Mutluhan SEFEROĞLU
- 18 **Ateizm ile İlgili Problem**
İlker Çağatay AŞIK
- Evrin Köşesi
- 22 **Evrimsel Bakış Açısı ile LGBTİ**
Işın ALTINKAYA
- 26 **Dinlerin Savaşında Belirsizlik**
Ortaklığı *Merve DENİZ*
- Felsefe Köşesi
- 29 **Bilgi Felsefesinde Mutlak Septik**
Düşünce *Mehmet MİRİOĞLU*
- 31 **Ateist Haber**
Nülifer ÇEMBERTAŞ

KÜNYE

Editör

Erhan Kılıç, Bahar Kılıç

Fizik Köşesi

Ege Özmeral

Sahte Bilim Köşesi

Arsel Berkat Acar

Felsefe Köşesi

Taner Beyter

Mehmet Mirioğlu

Hukuk Köşesi

Berfu Özcan

Kitap Tanıtımı Köşesi

Berat Mutluhan Seferoğlu

Ateist Haber

Nülifer Cembertas

Evrin Köşesi

Işın Altinkaya

Astronomi Köşesi

Zafer Emecan

Psikoloji

Şükrü Alkan

Web Sitesi

Erhan Kılıç

Tasarım ve Mizampaj:

Erkan Öğümsöğütü

Osman Budak

ayrımcılığa karşı bize yasa lazım!

Arda YILAR

Aşağıdaki metin, 2016 yılında Türkiye’den 50 LGBTİ oluşumunun ortak imzasıyla yayımlanan “Ayrımcılığa Karşı Bize Yasa Lazım!” açıklamasıdır:

“Kaos GL, Pembe Hayat ve Siyah Pembe Üçgen dernekleri olarak, 2006 yılından bu yana insan hakları mevzuatı oluşturulması çalışmalarına katılıyoruz.

2006 yılında İHOP ve Uluslararası Azınlık Hakları Komisyonu tarafından hazırlanan Ayrımcılık Mevzuatı ve Eşitlik Kurulu Yasa Tasarısı, Hükümet 2009’un sonlarında, ‘Demokratik Açılım’ın bir adımı olarak düzenlemeyi vaat ettiği İçişleri Bakanlığı tarafından barolara, akademik çevrelere, STK'lere ulaştırdı. 2006 yılında hazırlanan tasarının hazırlanma sürecinde Kaos GL ve Pembe Hayat dernekleri yer aldı. 2009 yılında yeniden gündeme gelen Ayrımcılık Mevzuatı ve Eşitlik Kurulu Yasa Tasarısı, 17 Şubat 2016’da İnsan Hakları İnceleme Komisyonu’nun gündemine geldi.

Komisyon toplantısına katılan İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP) Genel Koordinatörü Feray Salman’ın cinsel yönelime dayalı ayrımcılığın tasarıda yer almayışını eleştirmesi üzerine komisyon tutanağına göre Başbakan Yardımcısı Lütfi Elvan şu yanıtı verdi:

‘Ha, burada şunu da ifade etmeliyim, özellikle cinsel yönelime yönelik olarak: Burada evet, böyle bir tavsiye kararı var ancak Avrupa içerisinde de şu anda bununla ilgili ciddi bir tartışma var. Biz Anayasa ve imzalamış olduğumuz uluslararası sözleşmeleri dikkate aldığımızda böyle bir terimin buraya konulmasının uygun olmayacağını da düşündük arkadaşlar, ben çok samimi olarak, açık olarak sizlerle de paylaşıyorum. Yani bunu şu açıdan söylüyorum: Biz toplumun bütününe kucaklamak zorundayız ve bu anlayış içerisinde de hareket etmek zorundayız. Ama inanın, çok samimi olarak ciddi mesai harcadık ve yapıyı öyle oluşturalım ki gerçekten kurum, kurul, oradaki arkadaşlarımız rahat hareket etsinler dedik.’

17 Şubat 2016’da TBMM İnsan Hakları İnceleme

Komisyonu’nun gündemine geldi ve tasarı, muhalefetin itirazlarına rağmen onaylanarak, TBMM gündemine gönderildi.

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Yasa Tasarısı’nın amaç ve kapsamını tanımlayan maddesine, ‘cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği’ ibaresinin eklenmesini ve tanımlar kısmında da ‘cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığının’ tanımlanmasını talep ediyoruz.

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Yasası’nda eşcinsel, biseksüel, trans ve intersekslere ayrımcılık yapma!”

Açıklama, 2016 yılında yayımlanmıştır. Bahsedildiği üzere, LGBTİ'lere uygulanan ayrımcılık; sadece aile, iş, arkadaş çevresi ve toplumla sınırlı kalmayıp, devletin görmezden gelme ve yok sayma politikalarıyla siyasi alanda da kendine yaşam alanı yaratıyor. Mecliste LGBTİ'lere yönelik ayrımcılıkları ve hak ihlallerini dile getiren iki parti bulunmaktadır; bu partiler HDP ve CHP’dir. İki partinin vekilleri de, güncel sorunları ve önerilerimizi meclise taşımakta ve bu konularda çözüm aramaktadır; fakat vekiller tarafından meclise taşınan güncel durumlar; eşcinselleri, biseksüelleri, transları, interseksleri tehlike ve toplumsal erozyon sebebi olarak gören başka partilerin vekilleri tarafından reddediliyor, önemsenmiyor ve (LGBTİ’ler de dahil) azınlıkların haklarıyla ilgilenilmiyor. Yine mevzuatın, LGBTİ'lere uygulanan ayrımcılığı (nefret söylemleri, taciz, tecavüz, şiddet ve hatta cinayet) önleyebilmek için nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair meclise taşınmış önerilerimiz, LGBTİ’leri “sapık, tehlikeli, ahlaksız” gibi gören AKP ve MHP vekilleri tarafından reddediliyor; bu tarz şeylerin “genel ahlaka uygun olmadığı, mevzuatta zaten herkesin eşit olduğu, LGBTİ’lerin sorunları olmadığı” gibi içi kof söylemlerle geçiştiriliyor; böylelikle, devlet eliyle homofobik, bifobik, transfobik temelli nefret cinayetlerinin, yaşanan bilumum ayrımcılıkların ve izolasyon politikalarının önü kapatılmaya çalışılmadığı gibi açık bırakılıyor, görmezden geliniyor ve azınlık hakları yok sayılıyor.

2014 yılında Avrupa Parlamentosu tarafından Arnavutluk’un başkenti Tiran’da 20-21 Kasım’da gerçekleştirilen “Temel Haklar, Ayrımcılık Yasağı ve LGBTİ

OKULDA İSTE MECLİSTE LGBTİ HER YERDE

(lezbiyen, gay, biseksüel, trans, interseks) Dahil Olmak Üzere Hassas Grupların Korunması” başlıklı (“sapıkların toplantısı” diye nitelendirilen) seminere, TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyeleri AKP’li Mehmet Metiner ile Ziver Özdemir, bir de Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesi MHP’li Ruhsar Demirel katılmamıştı.

HDP’li Filiz Kerestecioğlu, devletin ve siyasetçilerin politikalarını şu şekilde eleştiriyor:

“İstihdamda önemli sorunlar yaşayan, şiddete maruz kalan LGBTİ’ler için bir politika oluşturulmuyor. Translar nefret cinayetine maruz kalırken, iş bulamadıkları için çoğu trans birey muhtaç durumda ve şiddete açık durumdayken, devlete bağlı bir tane dahi LGBTİ sığınağı bulunmuyor.”

İstanbul LGBTT Dayanışma Derneği’nin hazırladığı ve HDP’li Erdal Ataş tarafından Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’a yöneltilen soru önergesindeyse şu ifadeler yer alıyor:

“Türkiye’de homofobik ve transfobik nefret söylemleri giderek artmaktadır. 2015 yılında Dünya çapında 271 trans cinayeti işlenmiştir ve bu rakam son yılların en yüksek rakamı olmuştur. 23 Kasım 2015 tarihinde Maltepe’de Nilay isimli trans kadın, 2 Aralık 2015 tarihinde ise Alev isimli trans kadın Avcılar’da öldürülmüş ve 2 ayrı transseksüel ise ağır şekilde darp edilmişti. Cinayet üzerine Avcılar Emniyet Müdürlüğü (Firüzköy) Asayiş Şube Müdürlüğüne giden İstanbul LGBTT Dayanışma Derneği çalışanı ve avukatı ifadelerin alınmasını beklerken, polis memuru, ‘Ne çok ibne var, arkadaş!’ diyerek ayrımcı tutumunu belli etmiştir. Bu ayrımcı söylem, yeni nefret cinayetleri işlenmesini teşvik eden bir unsurdur. Henüz iki cinayetin de failleri bulunamamıştır.”

CHP’li Candan Yüceer ise, LGBTİ’lerin yer almadığı İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı’nı şu sözlerle eleştiriyor:

“Büyük sözcüklerin arkasına saklanıp en başından ayrımcılığı siz yapıyorsanız, bu tasarının ne anlamı var? Eşcinsel olmak zordur bu ülkede. Aileniz dışlar, toplum dışlar, eğitim sistemi dışlar. Devlet için siz zaten yoksunuzdur.”

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu’nun toplantısında diğer vekillerin eleştirilerine cevap veren AKP’li Ayşe Doğan ise, “Bunların bizim toplumumuz için oluşabilecek en büyük tehditlerden biri olduğunu herkes biliyor.” diyor ve ekliyor:

“Bizim komisyonda tutup da farklı kesimlerin, sonradan oluşturulmuş, insan doğasına, bizim toplum örf ve âdetlerimize aykırı olan farklı cinsel eğilimleri bu gruba katarak gündemi değiştirmenin gereği yok. Burada bayan ve erkek olarak iş hayatındaki değerleri tartışıyoruz. Farklı grupların yatak odasındaki özel cinsiyetlerini, özel hayatlarını gündeme getirmenin manası yok. Bunların bizim toplumumuz için oluşabilecek en büyük tehditlerden biri olduğunu herkes biliyor.”

AKP’li Ayşe Doğan’ın sözleri, güncel durumun ve muhafazakâr tavrın özeti niteliğindedir. Bazı vekillerin çabalarıyla meclis gündemine taşınan öneriler, LGBTİ’leri “tehdit unsuru, sapık, genel ahlaksız, toplumsal erozyon sebebi” olarak gören vekiller tarafından reddediliyor. LGBTİ’lere yönelik hak ihlalleri, her alanda karşımıza çıkıyor.

ÇALIŞMA ALANLARI

Bireyin, cinsel yöneliminin veya cinsiyet kimliğinin öğrenilmesi/anlaşılması sonucunda, kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılmadıkları/çalışamayacaklarını biliyoruz. Devlet memuru olarak çalışan eşcinsel, biseksüel, trans, interseks bireyler, “devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak” gerekçesiyle işten çıkartılabilmektedir. Kanunda, “cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin farklı olması, devlet memurluğuna son verilme nedenidir” gibi bir ibare yer almamasına rağmen; 657 sayılı kanunun 125. maddesine dayandırılarak, “devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak” gerekçesiyle LGBTİ’lerin işlerine son verilebilmektedir.

Dikkat edilirse, kanunlarda cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği farklılığı, devlet memuriyetine son verilme nedeni değildir. Bahsettiğim üzere, böyle bir ibare bulunmamaktadır. Ancak bir devlet memurunun eşcinsel, biseksüel, trans veya interseks oluşu, devlet merciilerince, memurun işine son verme nedeni olarak kabul görmekte ve uygulanmaktadır. Bu, açık bir adaletsizlik ve hukuksuzluk örneğidir.

Kabahatler Kanunu ve Karayolları Trafik Kanunu gerekçe gösterilerek seks işçilerine kesilen para cezalarında olduğu gibi devlet memuriyetine dair kanunların soyut ibareleri, LGBTİ'lerin karşısına direkt ahlaksızlık yapmışlar, uygun olmayan (Kime ve neye göre uygun olmayan? Velev ki genel ahlaksız!) davranışlar sergilemişler, devlet kurumunda fuhuş yapmışlarcasına çıkmaktadır.

2013 yılında bir eşcinsel polisin cinsel yöneliminin ifşa edilmesi sonucu, işine son verilmiştir. Polis, bir röportajında, işine son verilmeden evvel telefonunun devlet tarafından usulsüz şekilde dinlendiğini ve polis arkadaşlarının, işine son verilmesi için devlet merciilerine eşcinsel ilişkilerde bulunduğu dair e-mail attıklarını söylüyor.

Bunun gibi hukuksuzluk örnekleri çoğaltılabilir. Fakat çalışma hayatında LGBTİ'lere uygulanan ayrımcılık, sadece kamu kurum ve kuruluşlarıyla sınırlı kalmıyor; özel sektörde çalışan LGBTİ'ler de birçok ayrımcılığa maruz kalıyorlar. Çalışmıyorlarsa iş imkânlarından faydalanamıyorlar ve işe alınmıyorlar, yahut çalışıyorlarsa işlerine son veriliyor veya işyerinde ayrımcılığa uğruyorlar.

Özel sektörde çalışan eşcinsel, biseksüel, trans ve interseks bireylerin güncel durumunu özetlemek için işverenlerin ve çalışanların ortak katılımıyla hazırlanan raporda, "Sizce işverenleri veya şirket yetkililerini LGBTİ kişileri çalıştırmamaya sevk edebilecek başlıca neden neler olabilir?" sorusunu bir insan kaynakları danışmanlık firmasının insan kaynakları uzmanı şu şekilde cevaplamıştır:

"Bu bir kısır döngü. Farklı davranmak istesem de hiyerarşi ya da akışın içinde diğerleri gibi davranmaya mecbur kalıyorum. Bir LGBTİ bireyi, cinsel kimliğini de ortaya koyarak müşteri firmama görüşmeye gönderirsem ciddi tepki alabilirim örneğin; burada ikileme düşebilirim. 'Kadın' ya da 'Erkek' olarak bilgi vererek çatışmadan kaçabilirim. Ama söylenmese de fark edileceğini düşünürsem alacağım tepkiden çekinerek adayı eleyebilirim örneğin. Bu cesareti göstermek çok kolay değil."

Güncel rapora PDF formatında ulaşabilirsiniz; makalemin "kaynakçalar ve ileri okuma" bölümünde "Türkiye'de özel sektör çalışanı lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve intersekslerin durumu" başlığıyla belirttim.

Size güncel durumun özeti niteliğinde veriler sundum. Okuduklarınız, maalesef yaşananların çok azı bile sayılmayacak nitelikte. İş, sadece çalışma alanlarında yaşanan ayrımcılık, hukuksuzluk ve nefret suçlarıyla sınırlı kalmıyor; asıl toplumsal erozyon, "genel ahlak" kisvesi altında karşımıza çıkıp, bizi öteki konumuna itiyor. Eşcinseller, biseksüeller, translar ve interseksler, hasta değildirler. Bu konuda "hastalık mıdır, değil midir?" tarzında anlamsız herhangi

bir tartışma yoktur bilim dünyasında. Zaten, esas konu da LGBTİ'lerin hastalıklı kişiler olup olmaması değildir, dediğim gibi; genel ahlak kisvesi altında sindirilmeye, bastırılmaya çalışılmalarıdır. Biz, tüm bunların farkındayız. Sesimizi her yerde, her daim, her şekilde duyuracağız. Velev ki ibneyiz, dönmeyiz, genel ahlaksızız.

TOPLUM

LGBTİ'lere yönelik nefret suçları ve nefret cinayetleri, kendini belli ediyor. Geçtiğimiz Temmuz ayında, kendilerini Genç İslami Müdafaa olarak adlandıran bir grup, Ankara'nın belli sokaklarına LGBTİ'lerin katliamını destekleyen afişler astı. Bu durum, sosyal medyada büyük yankı yarattı. Afişlerde doğrudan nefret suçuna ve nefret cinayetine teşvik yer alıyor ve "Lut kavminin çirkin işini yapanı görürseniz, faili de mef'ulü de öldürünüz!" yazıyordu.

Bu durumla ilgili Kaos GL'nin "AKP'nin nefret siyaseti katliam çağrısına dönüştü" başlığıyla yayımladığı haberin içeriği şöyle:

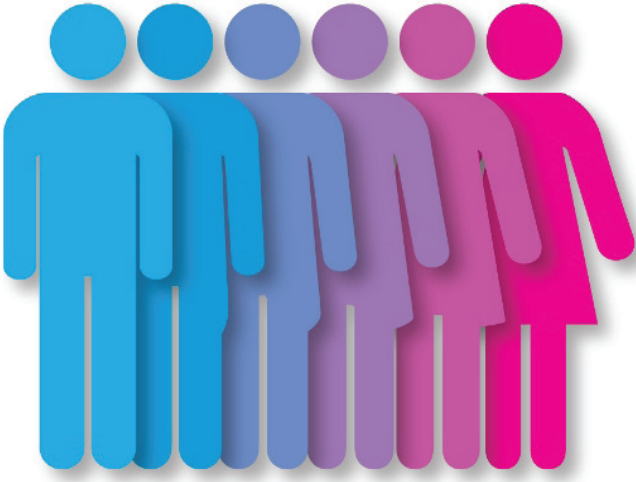
"Başta Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, AKP hükümeti ve muhafazakâr medyadan yönetilen nefret söylemleri kendisini sokakta da göstermeye başladı.

13. LGBTİ Onur Yürüyüşü'ne katılanlar polis saldırısına uğramış, bunun üzerine AKP hükümeti, seçim afişinde gururla bahsettiği Onur Yürüyüşü'ne katılanları 'ahlaksız' ilan etmiş, 'muhafazakâr medya' da nefreti körüklemişti.

Kendilerini 'Genç İslami Müdafaa' diye adlandıran bir grup Ankara sokaklarına "Lut kavminin çirkin işini yapanı görürseniz, faili de mef'ulü de öldürünüz!" ifadelerinin yer aldığı afişler asmaya başladı.

Müslümanların bu konuda sessiz kalmamaları gerektiğini ileri süren grup, katliam çağrısını, internet sayfalarından 'İslam'ın bu duruma kesinlikle mücadelemediğini göstermek adına Tirmizi ve Ebu Davud

da geçen bu Hadis-i Şerifi 'Lut kavminin çirkin işini yapanı görürseniz, faili de mefulü de öldürünüz!' halkımız ile paylaştık. Temennimiz İslam'ın bizden istediği tavrı televizyonlarda hakkı haykıramayan hocalar yerine, Kur'an ve Sünnet ışığında öğrenmemizdir' diye savundu.

Genç İslami Müdafaa grubu sosyal medyadan gelen tepkiler ve şikâyetler sonucu, Twitter hesapları üzerinden açıklamada bulundu. Grup açıklamasında: 'Evet, afişte geçen söz İslam lideri Hz. Muhammed'e aittir. Biz bundan iman ediyoruz ve gocunmuyoruz. Afişlerde geçen sözlerin Hz. Muhammed'e ait olduğunu öğrenen LGBT'ler ve sempatizanları sosyal medya sayfalarımıza yazdıkları mesajlarda ve yorumlarda Hz. Muhammed'e ve İslam dinine açıktan hakaret etmiştir. Sol medya grupları ise afişlerde yer alan hadis-i şerifleri bizim sözümüz gibi lanse etmiş ve bizi hedef gösterme amacı gütmüştür.' dedi.

Hadis'in kendilerinin sözü olmadığı vurgulayan Genç İslami Müdafaa grubu hedef gösterildiklerini iddia ederek, katliam çağrılarının arkasında durdu."

Olaydan bir gün sonra CHP'li Mahmut Tanal,

#BukanunlaOlmaz
www.bukanunlaolmaz.wordpress.com

Ankara sokaklarında katliam çağrısı yapan Genç İslami Müdafaa grubunu İçişleri Bakanı Sebahattin Öztürk'e sordu. Tanal, soru önergesinde "Bu şahıslar yakalanarak ifadelerine başvurulmuş mudur? Bu pankartların toplatılması için herhangi bir karar alınmış mıdır?" gibi sorulara yer verdi. Soru önergesinde uzun birkaç soru daha bulunuyor.

ÖZETLE, ANAYASADA NELER OLMALI, HANGİ İBARELER YER ALMALI?

Tekrar vurguluyoruz ve hep vurgulamaya devam edeceğiz. Kan akar, devlet bakar anlayışına geçit vermeyeceğiz. Bizler, sadece kendi özgürlüğümüzü ve haklarımızı savunmaya değil, diğer azınlıkların sistematik şekilde yok edilmeleri, sindirilmeleri temeline kurulu politikalara da karşı çıkmaya devam edeceğiz. Kadınlar, LGBTİ'ler öldürüldü defalarca; nefret cinayetine kurban giden eşcinsel ve trans arkadaşlarımız hâlâ aklımızda. Daha fazla canımızın yanmaması için, nefret cinayetlerine kurban gitmememiz için somut adımlar atılmalı; sesimiz, yargı makamlarınca duyulmalı ve önemsenmelidir. Anayasada "cinsel yönelim" ve "cinsiyet kimliği" ibareleri yer almalıdır; nefret suçları, nefret cinayetleri, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılıklar bu kapsamda değerlendirilmelidir. Anayasada yer alan "cinsiyet eşitliği" ibaresi soyut bir ibaredir; bu ibare, maalesef LGBTİ'leri kapsamamakta, sadece "kadınlar ve erkekler" olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple, soyut ibarelerin getirileriyle birçok

hak ihlalleri yaşanmıştır ve yaşanmaktadır. Homofobik, bifobik, transfobik nefret cinayetleri, nefret suçları, hak ihlalleri ve ayrımcılıklar görmezden gelinmekte, LGBTİ'ler adeta yok sayılmakta ve ölümün pençesine atılmaktadır.

TBMM'de 6 Nisan'da görüşülerek kabul edilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onaylamasıyla yürürlüğe girdi.

Kanunla ilgili süreçte yaşananlardan bahseden haberde, şu ifadeler yer veriliyor:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurulması hakkında yasa tasarısı Şubat ayında TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nda incelendi. CHP ve HDP'nin tasarıya 'cinsel yönelim ve cinsel kimlik' eklenmesi talepleri AKP'nin homofobik tepkisi sonucu kabul edilmedi. HDP, komisyon çalışmalarından çekildi.

Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılığı kapsam dışında tutan tasarı alt komisyona gönderilebilecekken AKP'nin ısrarı sonucu komisyon tarafından incelenip doğrudan oylanmak üzere meclise iletili. Böylece tasarının alt komisyonda daha detaylı incelenmesi önlenmiş oldu. Muhalefetin ve sivil toplumun önermelerini sunması için yeterli vakit tanınmadı.

Hükümetin hazırladığı cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu,

engellilik ve yaşa dayalı ayrımcılığı yasaklayan ancak LGBTİ'leri ve taleplerini görmezden gelen tasarının komisyondaki görüşmeleri sırasında tartışma yaşandı."

TALEPLERİMİZ

- 1- Yeni anayasa, LGBTİ'lerin de anayasası olmalıdır.
- 2- Yeni anayasa, Uluslararası Temel İnsan Hakları Belgeleri'ni temel almalıdır.
- 3- Yeni anayasa önyargılara değil, gerçeklere dayalı olmalıdır.
- 4- Yeni anayasa hazırlık sürecinde, toplumun hiçbir kesimi dışarıda bırakılmamalıdır.
- 5- Yeni anayasanın hazırlık sürecine katılımın ve özgürce görüş ifade etmenin önündeki tüm hukuki ve idari engeller kaldırılmalıdır.
- 6- Yeni anayasa, bireyin hak ve özgürlüklerini korumalıdır.
- 7- Yeni anayasa, cinsiyetler arası eşitlik idealine dayalı olmalıdır.
- 8- Yeni anayasa, sosyal hakları "birey temelli" olarak güvence altına almalıdır.
- 9- Yeni anayasanın eşitliği düzenleyen maddesinde, "cinsel yönelim" ve "cinsiyet kimliği" ibareleri açıkça yer almalıdır.

10- Yeni anayasa, “genel ahlak” gibi soyut kavramları içermemelidir.

11- Yeni anayasa, özel hayatın dokunulmazlığını garanti altına almalıdır.

12- Yeni anayasa; sığınmacı, mülteci ve göçmenleri de gören bir anayasa olmalıdır.

13- Yeni anayasada, cinsiyet geçiş sürecindeki bireylerin bedenine müdahale eden ve kısırlaştırılmalarını, evli olmamalarını, transseksüel yapıda olduklarını kanıtlamalarını şart koşan ibareler yer almamalıdır.

PEKİ, ONUR HAFTASI’NDAN BAHSEDİVER BİRAZ DA? HAZİRAN AYINA GİRDİK, MALUM.

Bu sene 24. yılını kutlayan İstanbul LGBTİ+ Onur Haftası’nın, 20-26 Haziran 2016 tarihleri arasında gerçekleşecek etkinliklerle ve Onur Yürüyüşü ile kutlanması planlanıyor. Daha önce *Normal*, *Temas*, *Direnış*, *Dikkat Aile Var!* gibi temalarla düzenlenen Onur Haftası, bu sene de “Nasıl daha güçlü bir dayanışma ve farklı direniş biçimleri örgütleyebiliriz?” sorusunun cevabını çeşitli paneller ve forumlarla arayacak. Ayrıca Onur Haftası etkinliklerinin klasiği haline gelen, yılın en transfobik/homofobik söylemlerinde bulunanlara verilen Hormonlu Domates Ödülleri de bu yıl 12. kez sahiplerini bulacak.

Gelin, hep beraber yürüyelim. İlk onur yürüyüşünden bu yana epey ilerledik; başta bir avuç insanın katılımıyla gerçekleşen onur yürüyüşü, artık binlerce farklı kimlikten bireyin katılımıyla gerçekleştirilmektedir. Yani çok

kalabalığız. Gelin ama mutlaka, bekliyoruz.

KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

CİNSEL KİMLİK: Her bireyin, doğuştan gelen cinsiyetine uygun düşün düşmesin, dış görünüşün veya bedensel işlevlerin tıbbi, cerrahi veya başka yöntemlerle iradi değişikliklerini de içerebilecek bedensel bilinç, giyim kuşam, söz ve davranışlar da dahil olmak üzere, özel ve kişisel cinsiyetini duyumsama ve yaşama olarak anlaşılmaktadır.

CİNSEL YÖNELİM: Bireyin, kendi cinsine (homoseksüel), karşı cinse (heteroseksüel) veya birden fazla cinse (biseksüel, poliseksüel, panseksüel, vd.) karşı derin duygusal, romantik ve cinsel eğilim duyma ve bu cinsten bireylerle mahrem ilişkilerde ve cinsel ilişkide bulunma yeteneği olarak anlaşılmaktadır.

* LGBTİ ve LGBTİ+ kısaltmalarını güncel olarak kullanıyoruz. LGBT kısaltması da kullanılıyor; ancak interseks bireylerin görünürlüğünü de sağlamak için, aktivistlerce “LGBTİ” kısaltmasını, ve daha ötesinde, diğer cinsel yönelimlerin ve cinsiyet kimliklerinin tamamını bir kısaltmaya sığdıramadığımız için LGBTİ+ kısaltmasını kullanıyoruz. “Cinsel tercih” veya “cinsel durum” tanımlamalarını hiçbir şekilde kullanmıyor, onların yerine “cinsel yönelim” ve “cinsiyet kimliği” tanımlamalarını kullanıyoruz. Bu konuya bilhassa hassasiyet gösterilmesi önemlidir. Çünkü eşcinsel, biseksüel, trans veya interseks olmak, bir tercih meselesi değildir. Fakat maalesef, bazı entelektüel kişilerde ve çevrelerde dahi yanlış kullanımlara rastlayabiliyoruz. Bu terimler (cinsel yönelim, cinsel kimlik, cinsiyet kimliği), bilimsel camiada da (tıbbi, biyolojik, vd.) kullanılıyor. Bilimsel kaynaklarda “cinsiyet kimliği” ve “cinsel kimlik”

arasında bir fark vardır. Biri (cinsiyet kimliği, sex) doğuştan getirdiğimiz biyolojik/genetik özelliklerimizi kapsarken, diğeri (cinsel kimlik, gender) biyolojik olmayan, sosyal ve kültürel değişkenler neticesinde ortaya çıkan özelliklerimizi kapsamaktadır. Ancak, bu ayırmadan cinsiyet kimliğinin bir tercih olduğu sonucu asla çıkartılmamalıdır.

Yeniden görüşmek dileğiyle, sevgiyle kalın!

KAYNAKLAR ve İLERİ OKUMA:

1. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=21412>
2. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=21233>
3. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=21120>
4. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=20670>
5. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=21223>
6. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657.pdf>
7. <http://bianet.org/bianet/toplum/152458-meslekten-kovulan-escinsel-polis-anlatti>
8. Göregenli, M. ve Serdengeçti, T. (2015). *Türkiye’de özel sektör çalışanı lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve intersekslerin durumu*. Ankara: Kaos GL
9. <http://www.spod.org.tr/turkce/yeni-anayasa-yapim-sureci-ve-icerigine-dair-gorusler/>
10. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=21552>
11. <http://www.pembehayat.org/haberler.php?id=1066>
12. http://bantmag.com/istanbul-lgbti-onur-haftasi-desteklerinizi-bekliyor/?utm_content=buffer124c3&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer
13. http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/147899/LGBTi_toplantisindan__kactilar_.html
14. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=16694>
15. <https://evrimseltip.org/2015/07/25/transgender-ve-transseksuelligin-evrimi-kokeni-ve-tibbi-durumu/>

LGBTİ Hakları İnfografik

Emre YORGANCIL

THE LESBIAN, GAY AND BISEXUAL MAP OF WORLD LAWS

ILGA, THE INTERNATIONAL LESBIAN, GAY, BISEXUAL, TRANS AND INTERSEX ASSOCIATION

MAY 2015
WWW.ILGA.ORG

PERSECUTION

DEATH PENALTY
6 countries and parts of Nigeria and Somalia

IMPRISONMENT
75 countries and 5 entities

"Anti-propaganda law" restricting freedom of expression and association

Death penalty
? = NOT IMPLEMENTED
Iraq: persecution by organised non-state agents.

Imprisonment from 14 years to a life-long sentence

Imprisonment up to 14 years

Imprisonment, no precise indication of the length /banishment

Anti-Propaganda law without other legislation persecuting on the basis of sexual orientation

RECOGNITION

RECOGNITION OF SAME-SEX UNIONS
34 countries and 65 entities

JOINT ADOPTION
17 countries and 28 entities

* See ILGA's SSHR for names of States. When the majority of entities of one country has equality marriage, the whole country is attributed to the dark green color (Marriage).

Marriage

Equal (almost equal) substitute to marriage

Clearly inferior substitute to marriage

Joint adoption

PROTECTION

ANTI-DISCRIMINATION LAWS
69 countries and 85 entities

Countries which introduced laws prohibiting discrimination on the grounds of sexual orientation

NO SPECIFIC LEGISLATION

No specific legislation

Görseli daha net inceleyebilmek için; <http://www.ateistdergi.com/public/ilga.pdf>

Danimarka, 2001 yılında Eşcinsel evliliklerini yasallaştıran ilk ülke oldu. Danimarka'yı; Belçika, Norveç, Fransa ve İngiltere gibi Avrupa ülkeleri izledi.

ABD Yüksek Mahkemesi'nin 2015 yılında bütün eyaletlerde eşcinsel evliliğini Anayasal güvence altına alması, çok önemli bir dönüm noktası oldu.

2016 itibarıyla ABD, Kanada, Arjantin, Uruguay, Yeni Zelanda, Hollanda gibi gelişmiş ülkeler lgbt bireylerin en rahat yaşadığı ülkelerdir. Eşcinsel evliliğin henüz yasallaşmadığı gelişmiş ülkelerde de lgbt bireylerin hakları ayrımcılığa karşı yasal güvence altındadır.

Hindistan, Myanmar, Özbekistan, Cezayir, Malezya gibi ülkelerde ise lgbt bireylerin yaşam biçimlerinden dolayı cezalandırılmaları ne yazık ki mümkündür. Bu ülkelerde yasaların kapsamadığı durumlarda da toplum baskısı ve nefret suçları yaygındır.

Şaşırtıcı olmadığı üzere Suudi Arabistan, İran, Afganistan gibi islam ülkeleri lgbt bireyler için en yaşanılmaz ülkelerdir. Bu ülkelerde insanlar sırf cinsel tercih ve yönelimlerinden dolayı devlet tarafından idam edilebilir.

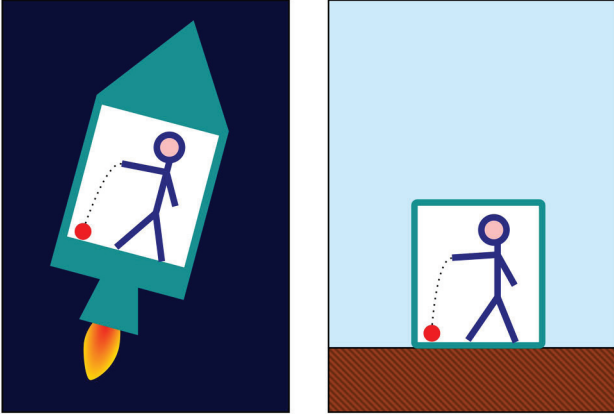
Türkiye'de lgbt bireylerin yaşam biçimine yönelik doğrudan kısıtlayıcı bir yasa olmasa da, lgbt bireyler için yasal düzenlemeler oldukça yetersizdir. Zorunlu askerlik, beraber yaşamının tanınması(evlilik) lgbt bireyler için yasal güvenceye alınamamış problemlerdir.

Lgbt bireylerin ayrımcılığa uğramasına karşı yasal düzenleme bulunmamaktadır. Lgbt bireyler ülkemizde toplumsal olarak hayatın her aşamasında ayrımcılığa uğramaktadır. Lgbt bireylere yönelik şiddet eylemleri ve nefret suçları ne yazık ki yaygındır. Son yıllarda lgbt hakları sivil toplum kuruluşları tarafından güçlü şekilde savunulsa da, bu konuda çağın gereklerini yerini getirebilmek için toplumsal ve yasal olarak alacağımız uzun bir yol vardır.

Görelilik ve Eşdeğerlilik Prensibi

Ege ÖZMERAL

Bu yazımda Özel Görelilik teorisinde önkabul sayılan ve bu nedenle de çok önemli bir yeri olan, Galileo'nun Görelilik Prensibini ve Einstein'ın "en mutlu düşüncesi" olan Eşdeğerlilik Prensibini ele alacağım. Bu yazıyı anlamak, Özel ve Genel Görelilik teorilerine aşina olmayı gerektirse de, bu teorilerin olmazsa olmazı olan "referans sistemi" kavramlarının nasıl ele alındığını ve nasıl yorumlandığını bilmenin son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

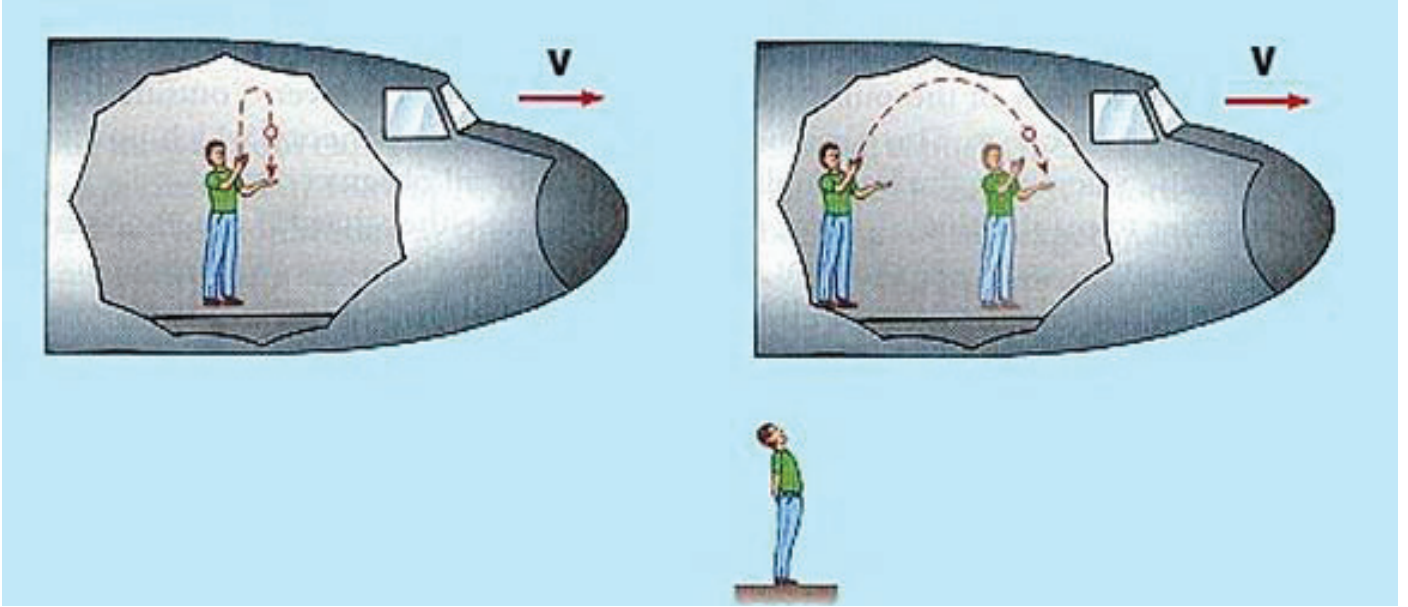

Galileo'nun Görelilik Prensibi der ki: "Fizik yasaları her eylemsiz referans sisteminde aynıdır."

Bu prensibi anlayabilmek için kendinizi istasyondan hareket etmemiş bir trenin içerisinde hayal edin. Elinizdeki topu trenin içerisinde herhangi bir yere atın ve topun, elinizdeki saate göre hangi zamanlarda hangi noktalardan geçtiğini bir yere not edin. Sonra da bir sarkacın kütlesini ve uzunluğunu belli bir değerde tutarak, salınım periyodunu ölçün ve not edin. Ardından belli başlı kimyasal yöntemleri kullanarak, oradaki suyun pH değerini ölçün ve bunu da not edin. Bunları not ettikten sonra, treniniz istasyondan sabit bir hızla ayrılıyor olsun. Bu sefer not defterinizin başka bir sayfasına, tren istasyona göre sabit hızla giderken aynı deneyleri yapmanız halinde, elde ettiğiniz değerleri yazın. Notları karşılaştırdığınızda, her ikisinde yer alan deney sonuçlarının aynı olduğunu

bulacaksınız. Camdan dışarıya bakarak treninizin istasyona göre hareket etmediğini anlayabilirsiniz; peki ya trenin camları siyah bir perdeyle kapalı olsa? Motoların çalışma sesini, trenin arasını sırasallanmasını vb etkenleri göz ardı edersek, deney sonuçlarının aynı çıkması halinde durağan bir trende mi, yoksa sabit hızda giden bir trende mi olduğumuzu nasıl anlarız? Bunun cevabını bilemeyiz. İşte Galileo'nun Görelilik Prensibi budur. Fakat trenin içindeyse, tren ivmeli hareket ettiğinde (hızlandığında veya yavaşladığında) ters yönde ivmeleniriz. İvmeli hareket ederken topu aynı kuvvetle aynı yöne doğru atarsak, yukarıdaki örneğin aksine aynı sonuçları elde etmeyiz. Bu nedenle Görelilik Prensibi eylemli referans sistemlerini kapsamaz, çünkü fizik yasaları eylemli referans sistemlerinde aynı değildir.

Eylemli referans sistemlerini dahil ettiğimizde hatalı sonuçlarla karşılaşabiliriz. Meşhur İkizler Paradoksunda karşılaştığımız şey, tam olarak budur. Bu paradoksun nasıl ortaya çıktığını anlamak için birbirleriyle yaşıt ikiz kardeşleri düşünelim. İkizlerden biri bir gün Sirius Takım Yıldızına roket ile yola çıksın ve ulaştıktan sonra Dünya'ya geri dönsün. Özel Görelilik Teorisi, Dünya'da kalan ikizin referans sistemine göre, roketteki ikiz için zamanın daha yavaş aktığını söyler. Fakat Görelilik Prensibini düşüdüğümüzde, roketteki ikiz kendi referans sistemine göre durağan olacaktır; ancak Dünya (ve Dünya üzerindeki ikizi) ve Sirius Takım Yıldızı hareket ediyordur. Bu nedenle onun referans sistemine göre, Dünya'daki ikiz için zamanın daha yavaş akması gerekiyordur. Paradoks şu soruyu sordumuzda ortaya çıkar: Roketteki ikiz Dünya'ya geri döndüğü zaman hangi ikiz daha yaşlı olacaktır? Her iki ikiz de diğeri için zamanın daha yavaş aktığını iddia ettiğinden, kendisinin daha yaşlı olması gerektiğini söyler, ancak bir ikiz hem diğerdenden genç hem de yaşlı olamaz. Bu paradoks, roketteki ikiz için referans sistemini Görelilik Prensibi'ne göre ele almamızdan kaynaklanır. Roketteki ikizin Sirius Takım Yıldızına gidip gelmesi için yön değiştirmesi ve Dünya'dan ayrılırken ivmelenmesi gerekir. O halde bu örnekte cevabı eylemsiz referans sistemine sahip olan Dünya'daki ikizin cevabında aramalıyız, çünkü Özel Görelilik

Teorisi yalnızca eylemsiz referans sistemleri için geçerlidir. Bu durumda “hangi ikiz daha yaşlı olacaktır?” sorusunun cevabı, “Dünya’da kalan ikiz” olur.

Eşdeğerlilik Prensibi der ki: “Fizik yasaları, eylemsiz referans sistemleri ile kütle çekim alanında serbest ivmelenen referans sistemleri için aynıdır.”

Albert Einstein 1906 yılında yayınladığı makalede bahsettiği bu prensipten, “hayatımın en mutlu düşüncesi” diye bahseder.

Bu prensibi anlayabilmek için, uzayda hiçbir kütle çekim etkisinin altında olmadan savrulduğunuz hayal edin. Kendi ağırlığınızı hissetmezsiniz; bir şişenin kapağını açıp, içindeki suyu uzaya savurduğunuzda, bu su uzayda rastgele hareketler yapacaktır. Şimdi de kendinizi bir gökdelenin üzerinden atladıktan sonra yere düşerken hayal edin. Kendi ağırlığınızı hissetmezsiniz; aynı şekilde şişenin kapağını açıp, içindeki suyu havaya savurduğunuzda (hava direncini göz ardı ederseniz), bu su havada rastgele bir biçimde dağılacaktır. Bu noktada Dünya üzerindeki herhangi bir kişi şöyle bir itirazda bulunulabilir “Ben Dünya üzerinde durağan ve dolayısıyla da eylemsiz olduğuma göre, aynı şeyleri gözlemlemem gerekir. Ancak ben kendi ağırlığımı hissediyorum; ve suyu şişeden savurduğumda, bu su rastgele dağılmak yerine yere düşecektir; bu da Eşdeğerlilik Prensibine aykırıdır.”

Burada dikkat etmemiz gereken şey, “eylemsiz referans sisteminin” Genel Görelilik Teorisinde anlamının değiştiğidir. Galileo’nun Görelilik Prensibinden bahsederken, eylemsiz referans sistemlerini “durağan veya sabit hızda giden

referans sistemleri” olarak tanımlamıştık. Genel Görelilikte ise eylemsiz referans sistemlerini, “Uzay-zaman jeodezikleri üzerinde hareket eden referans sistemleri” diye tanımlayabiliriz. Bu şu anlama gelir: nesneler uzay-zamanı bükür; bu yüzden de bükülen uzayda hareket eden cisimler düz bir yol izler. Bu nedenle Dünya üzerinde duran bir gözlemci aslında uzay-zamanda ivmeleniyordur.

Bu sonuç başta tuhaf görünebilir, ancak neden böyle bir sonuçla karşılaştığımızı anlamak için başka bir düşünce deneyi daha yapabiliriz: (Einstein’ın hayal gücüne neden bu kadar vurgu yaptığını burada daha iyi anladığımızı düşünüyorum.) Diyelim ki Dünya’dayken elinizdeki topu havaya atıyorsunuz ve yere düştüğünü gözlemliyorsunuz; böylece kendi ağırlığınızı (kütleniz X Dünya’nın ivmesi) hissediyorsunuz. Şimdi kendinizi bir asansörün içerisinde hayal edin. Bu asansör Dünya’nın ivmesiyle yukarı doğru (size göre) çıkıyor olsun. Bu asansörün içindeyken topu havaya attığınızda, Dünya’da elde ettiğinizle aynı sonuçları elde eder ve yine aynı şekilde, kendi ağırlığınızı Dünya’dakiyle aynı hissedersiniz. Peki kendinize bir de şu soruyu sorun: İçinde bulunduğum asansörün Dünya üzerinde mi olduğunu, yoksa uzayda yukarı doğru mu ivmelendiğini nasıl anlarım? Tıpkı Görelilik Prensibinde olduğu gibi bunun yanıtı da, aradaki farkı hiçbir deneyle belirleyemeyecek olmanızdır. Sonuç olarak her iki durumda da uzay-zaman içerisinde ivmeleniyorsunuzdur.

Sonuç olarak “referans sistemi” kavramı hem Görelilik Prensibi hem de Eşdeğerlilik Prensibi açısından büyük bir önem teşkil etmektedir. Bu nedenle Görelilik üzerine düşünürken bu kavramı anlamamız çok önemlidir.

Nankörlüğün 10¹⁹ Olasılığı

Erhan KILIÇ

Ateist Dergi'nin yeni sayısında tüm okuyucularımıza iyi okumalar dilerim. Dergideki yazılarımda sizlere bilim insanlarının bilinmeyen yanlarından bahsedeceğim. İnsanlar bilim dünyasının ve bilim insanlarının ünlü çalışmalarını veya abartılmış, çarpıtılmış hikayelerini bilmekteler, fakat her şey bunlardan ibaret değildir.

Bu yazımda size katledilen bir dehadan, Alan Turing'den bahsedeceğim. Bilim tarihi kıskançlık, hırsızlık, aşk, azim, fedakarlık, katlediliş ve buraya sığmayacak bir sürü hikaye ile doludur. Sanıldığından aksine güllük gülistanlık bir bilim tarih olmamıştır. Alan Turing ise bu tarihte en üzücü ve en başarılı hikayelerden birisi olarak yer almaktadır.

Alan Turing 23 Haziran 1912 tarihinde, Hindistan'ın Orissa şehrinde doğmuştur ve 20. yüzyılın en büyük matematikçilerinden birisidir. 2. Dünya Savaşı sırasında kod kırıcı olarak çalışarak Alman Enigma makinesinin şifresini kırmak için bir **Bombe** isimli elektronik makina dizayn etmiş ve bu makine ile 10¹⁹ olasılıklı şifrelerin kırılmasına olanak sağlamıştır. Bilgisayar biliminin ve yapay zekanın fikir babası olup Turing Testi'ni geliştirmiştir. Bilgisayar dünyasının nobel ödülü sayılan Turing Ödülü onun anısına isimlendirilmiştir. Biyolojik morfogenезin matematiksel teorisi üzerinde çalışarak canlıların vücut yapılarının ve üzerlerindeki desenlerin matematiksel olarak nasıl ifade edebileceğini açıklamıştır.

Daha küçük yaşlarında çevresi tarafından dışlanmaya başlayan Turing, 14 yaşında iken

Dorset'te ünlü ve çok pahalı bir özel okul olan Sherborne Okulu'na girdi. Burada matematiğe ve bilime büyük bir merak duyduğunu farkederek Turing, öğretmenleri tarafından eleştirilmeye başlandı. Okulun eğitim tanımı Antik Yunanca ve Latince üzerinde odaklandığı için Turing'in özel eğitimi olduğu gibi kabul etmesini yoksa bilim insanı olması istiyorsa vaktini bu okulda boşa harcadığını söylediler. Turing ise bu eleştirileri dikkate almayarak matematik ve bilim üzerine eğilmeye devam etti.

O yaşlarda iken arkadaşları tarafından dışlanan Turing'e tek destek olan insan Christopher Marcom'du. İlerleyen süreçte Turing, ona daha çok yakınlık hissetmeye başlar ve eşcinsel olduğunun farkına ilk o zaman varır, fakat okulun bitimine bir kaç hafta kala Christopher Marcom tüberkülozdan dolayı ölür. Bu olay sonucunda Turing, hayata ve özellikle de tanrıya olan inancını yitirir.

2. Dünya Savaşı sırasında geliştirdiği **Bombe** isimli makine ile Alman'ların şifrelerini kırıp milyonlarca insanın hayatını kurtarmasına ve savaşın gidişatını değiştirip daha hızlı sonlanmasını sağlamasına rağmen devlet sırrı adı altında tüm çalışmaları gizlenip görmezden gelindi. Çalışmaları ise yıllar yıllar sonra ortaya çıkarıldı.

Savaşın sona ermesi ile beraber bir çok fikir üreten Turing, fikirlerini gerçekleştirmek için destek bulamayıp devamlı engellerle karşılaşmıştır. Bundan dolayı sırf stres atmak için 1948 Olimpiyatları'na katılmış ve maraton dalında gümüş madalya kazanmıştır.

Alan Turing, 1952 yılında bir sinemada Alan Murray ile tanıştı. Bir kaç defa Turing'in evinde kalan Murray, bir kaç hafta sonra tanıdığı ile beraber Turing'in evini soymaya gitti. Turing bu hırsızlığı polislere bildirdi ve soruşturma sırasında aralarındaki ilişki ortaya çıktı. Turing ilişkisini ve eşcinsel olduğunu itiraf etti. 50 yıl önce **Oscar Wilde**'in başına geldiği gibi aynı suçtan dolayı mahkum edilen Alan Turing, bundan asla pişman değildi.

Kendisine ya hapse girme ya da yüksek dozda östrojen iğneleri ile kimyasal olarak hadım edilme seçenekleri sunulan Turing, ikinci seçeneği tercih etti. Vücuduna düzenli olarak östrojen enjekte edilmeye başlandı ve üniversiteyle olan bağlantıları kesildi. Bu işlem ile fiziksel olarak değişmekle kalmayıp aynı zamanda zihni de bulanmaya başlayan Turing, özgürlük anlayışından ve araştırma azminden bir şey kaybetmeyip çalışmalarına devam etti. Tam

da yeni alanlarda teoriler geliştirmekte iken evinde ölü bulundu. Siyanür enjekte edilmiş bir elma yiyerek intihar ettiği söylense de buna inanmayanların sayısı çok fazlaydı. Eğer bu dışlanmalar ve insanlık dışı muameler hiç olmasaydı Alan Turing daha nice başarılarla imza atabilirdi, fakat insanlık buna izin vermedi.

Yazımı Alan Turing'in kendisine uygulanan kimyasal hadımın etkilerini anlattığı mektuptan bir alıntıyla sonlandırırken, insanlardan popöler kültürdeki şişirilmiş ve yalanlarla aslında ona zarar verilmiş bilim insanlarını şüpheci bir bakış açısı ile araştırmalarını, fanatikliği bırakmalarını, bilim tarihinde dışlanmış, katledilmiş, çabalamış ve aydınlanma uğraşında canını bile vermiş insanları tanıyarak haklarını vermesini rica ediyorum.

"İçinde heteroseksüel olmaya meylettiğim rüyalarım var. Ama uyanık olsam da olmasam da, bundan mutluluk duyamıyorum. şimdi yanımda olan ve bana tedavi süresince destek olan annemle ilgili de bir rüya gördüm. Ona 'Bir erkekle yatmaya gidebilir miyim?' diye soruyordum. Karşılığında bana 'Tamam ama geçen sefer yaptığın gibi çıplak yürüyerek gitme' diye bir cevap veriyordu."

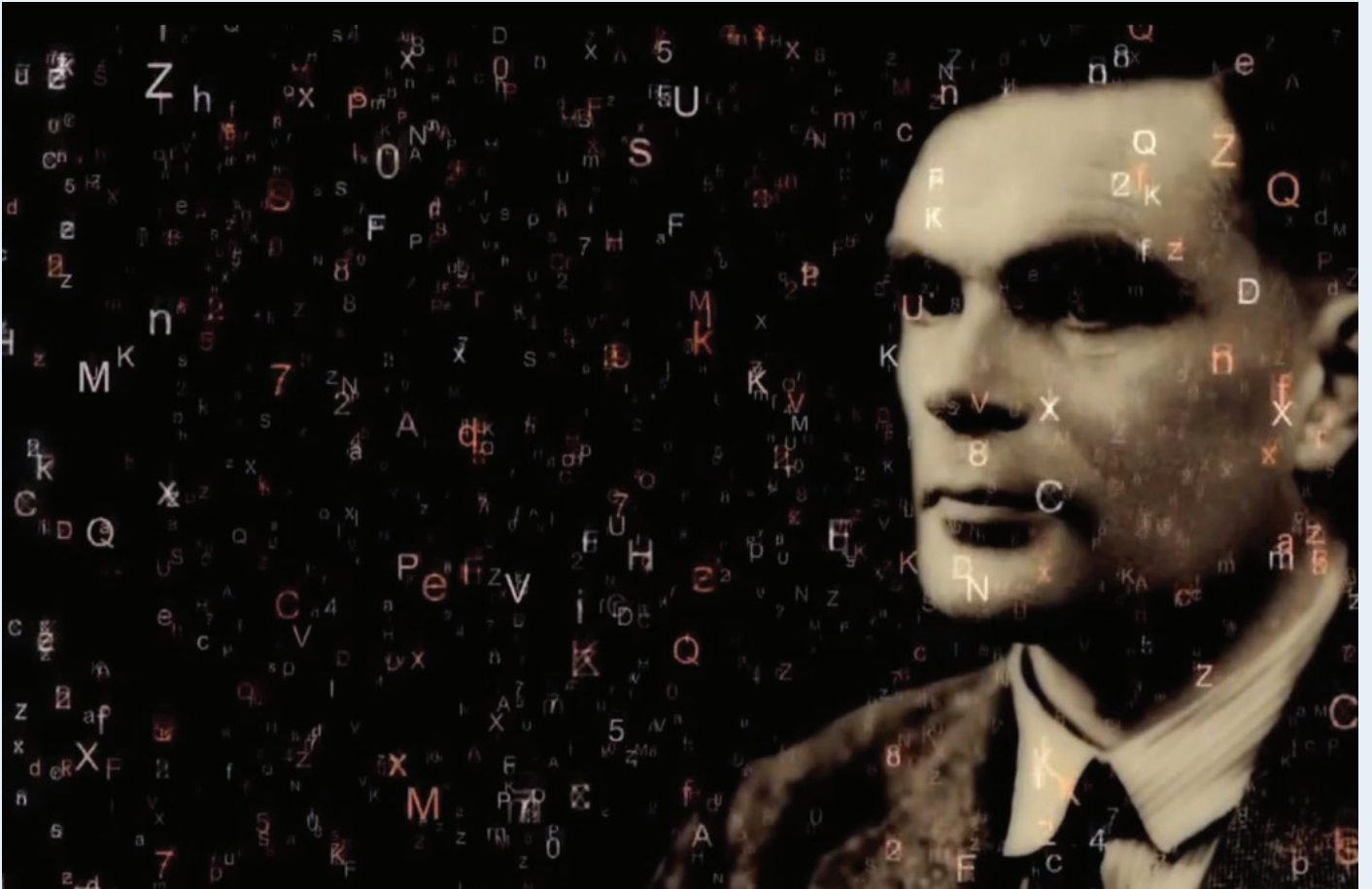
Kaynakça

1- https://tr.wikipedia.org/wiki/Alan_Turing

2- Katledilmiş Deha: Bilgisayar ve Yapay Zeka'nın Fikir Babası Alan Turing – Evrim Ağacı <http://www.evrimagaci.org/makale/28>

3- <http://www.biography.com/people/alan-turing-9512017>

4- http://www.alanturing.net/turing_archive/pages/Reference%20Articles/Bio%20of%20Alan%20Turing.html

Eşcinsel Evlilik ve İlişki Karşısı Argümanların Değerlendirmesi

Berat Mutluhan SEFEROĞLU

Amerika Yüksek Mahkemesi 26 Haziran 2015 tarihinde çok önemli bir karar vererek, eşcinsellerin evlenmesinin önündeki yasal engelleri kaldırdı. Bu karar pek çokları tarafından coşkuyla karşılanmakla beraber, eşcinsel evlilikle ilgili ahlaki tartışmaların daha da kızışmasına neden oldu. Eşcinsel evliliğe karşı çıkışın günümüzde genellikle dindar-muhafazakâr kesimden geldiği doğru olsa da, eşcinsel evlilik karşıtı argümanların neredeyse tamamının seküler yapıda olduğu ve herhangi bir dini otoriteye dayanmadığı, dikkat çekilmesi gereken bir durumdur. Bu durumun farkında olmadan yapılan eşcinsel evlilik savunularının başarılı olması pek olası değildir.

Bu yazıda; bir kısmını ana akım karşıtlarının oluşturduğu, bir kısmını ise karşıt fikirli felsefeci ve sosyal bilimcilerin öne sürdüğü eşcinsel evlilik karşıtı argümanları değerlendireceğim. Bazı okuyucular, karşıt argümanlar başarısız olsa bile eşcinsel evliliğe izin verilmesi için pozitif argümanlar öne sürmemem yüzünden, eşcinsel evliliğe izin verilmesi gerektiğini temellendiremediğimi düşünebilir. Ancak bu itiraz yersizdir. Bir eylemin ahlaken izin verilebilir olması için karşıt herhangi bir ahlaki gerekçenin olmaması yeterlidir. Örneğin; yürüyüşe çıkmak için herhangi bir pozitif ahlaki gerekçemiz olmasa bile, yürüyüşe çıkmanın aleyhinde herhangi bir ahlaki gerekçe olmadığı için bu eylemde ahlaken bir problem olmadığına haklı bir şekilde iddia edebiliriz. Eşcinsel evliliklere izin verilebilmesi için de aleyhte iyi gerekçelerin olmaması yeterli görünmelidir.

Şimdi eşcinsel evlilik karşıtı argümanlara geçelim.

1. *Eşcinsel evlilikler özellikle eşcinsel olmayan insanlarda tiksinti uyandırır. Aynı cinsiyetten iki kişinin cinsel ilişki yaşadığı düşüncesi, pek çok insanı rahatsız eder.*

Bu durum pekâlâ doğru olabilir. Belki de bu ebeveynlerin kendileri, soylarını devam ettiremeyen çocukları olması durumunda bu çocukları dışlama yönünde bir eğilim kazanacak şekilde evrimleşmiştir ve eşcinsel evliliklerden iğrenmek de bu durumun bir sonucudur? Belki de tamamen sosyolojik koşullanmalardan dolayı eşcinsel evlilikler bizlere anormal geliyordur?

Ancak sormamız gereken soru şudur: İnsanların iğrenmeleri, eşcinsellerin evlenmesinde veya cinsel ilişki yaşamasında ahlaken problemli bir şeyler olduğu anlamına mı gelir? Pek çok insanın iğrendiği şeyler, bazı ülkelerin mutfaklarında yer edinebiliyor ve söz konusu ülkelerin vatandaşları bu yemekleri ayıla bayıla yiyor. Mesela ben, koyungözü yemeyi aklımın ucundan bile geçirmem, ancak Orta Doğu'da koyungözü yemek oldukça yaygındır. Bu durumda diğer insanların koyungözü yemelerini yasaklamam, haklı çıkarılabilir mi? Elbette hayır. Eşcinsel evliliklerden iğrenen insanlar olsa bile, bu durum eşcinsel evliliğin yasaklanması için bir gerekçe sunamamaktadır.

Dahası, tiksinti, en fazla eşcinsel ilişkilerin göz önünde yaşanmaması gerektiğini gösterebilir. Buradan, eşcinsel ilişkilerin ve evliliklerin yasaklanması gerektiğine yine ulaşamayız.

2. *Eğer eşcinsel evliliklere izin verilirse, bu durum poligami, zoofili, pedofili ve nekrofil gibi eylemlere de zaman içinde izin verilebilmesinin yolunu açar.*

Genelde bu argümanın *kaygan zemin* safsatasına düştüğü düşünülür ve bu, bir yerde doğrudur. Ancak ben bu yanıtın eksik olduğunu düşünüyorum. Eşcinsel evlilik savunucuları için en tutarlı strateji, karşılıklı rıza olduğu sürece her türlü birlikteliğe izin vermektir. Eğer bu strateji kabul edilirse, eşcinsel evliliğin bazı başka evlilik ve ilişki biçimlerinin meşruiyetine de kapı aralayacağı doğru olabilir. Bu stratejiyi benimsediğimizi düşünürsek poligami, kadınlar için keyfi olarak yasaklanmadığı ve karşılıklı rıza olduğu sürece serbest bırakılmalıdır. Pedofili, çocukların cinsellik konusunda bilinçli bir şekilde rıza göstermesi mümkün olmadığı için yasaklanmalıdır. Nekrofil ise, organ ve kadavra bağışlarında cesetlerimizin nasıl kullanılacağını belirleme hakkımız olmasına benzer bir şekilde kişinin vasiyetine bağlı olarak serbest olmalıdır. Zoofili, bu başlıklar arasında en tartışmalı olanıdır. Bunun nedeni ise hayvanlara işkence etmenin yanlışlığı konusunda uzlaşma olmasına rağmen, vegan olmadığımız sürece çoğumuzun hayvanları yememizin, onları çalıştırmamızın meşru olduğunu düşünmesidir. Bu durumda hayvanlarla cinsel ilişkiye girmek; hayvanın acı çekmediği, herhangi bir hasarın olmadığı durumlarda yasaklanmalı mıdır? Bu probleme yanıt aramak bu yazının kapsamına girmemektedir. Zoofili konusundaki tartışma, aslında çoğu insanın düşündüğünden çok daha çetrefillidir ve hayvan etiğiyle ilgili ayrıntılı bir değerlendirmeyi gerektirir.

3. *Eşcinsel evlilikler ve ilişkiler meşruiyet kazanırsa eşcinsel sayısı artar.*

Açıkçası bu argümanı, çoğunluğun yaptığı gibi kestirip atmak istemiyorum. Eşcinselliğin bizzat kendisinin ne derece doğuştan, ne derece çevresel faktörlerden kaynaklandığı son derece tartışmalı bir konu. Pek çok çalışma, tek yumurta ikizlerinde bile aynı cinsel yönelime sahip olma oranının %100 olmadığını gösterdiği için genetik dışı faktörlerin de cinsel yönelimin açığa çıkmasında rol oynaması gerektiğini biliyoruz. Bu durumda şu soruyu sorabilir hale geliriz: Eşcinsel evliliklere ve ilişkilere izin verilirse, eşcinsellik daha göz önünde yaşanır mı, eşcinsellerin sayısı artabilir mi? Eğer cinsel yönelimin açığa çıkması dış uyaranlara belli bir derecede bağlıysa, bazı kişilerin cinsel yönelimlerinin açığa çıkması için

eşcinsellikle ilgili uyaranların çevrede daha fazla bulunması gerekebilir. Hatta eşcinsellere ayrımcılık olan yerlerde kişi kendi cinsel yönelimini bilinçsizce baskılamaya çalışıp eşcinselliğin daha normal karşılandığı bir ortamda bu eğilimini daha rahatça açığa çıkartabilir. Bunlar bana ilk bakışta, son derece makul görünen varsayımlardır.

Ancak bu durum, bize eşcinsel evliliklerin ahlaki statüsü konusunda hiçbir şey söylemez. Diyelim ki eşcinsellerin sayısı gerçekten de arttı. Eşcinsel olmakta kötü bir şey olduğunu düşünmediğimiz sürece eşcinsel sayısının artması neden rahatsızlık verici bir şey olsun ki? Bu argüman açıkça *döngüsel mantık* kullanıyor gibidir. Eşcinsel evlilikler kötüdür çünkü bu durum eşcinsellerin sayısını artırır demek; eşcinsel olmakta kötü olan bir şeylerin olduğunu önceden kabul etmemizi gerektirir. Ancak argüman zaten bunu göstermeyi amaçlamaktadır, bu yüzden de başarıya ulaşmamaktadır.

4. *Eşcinsel ilişkiler doğal değildir. Bu nedenle de yasaklanmalıdırlar.*

Burada hemen sormamız gereken soru, “doğal değildir” ile kastedilen şeyin ne olduğudur. Eğer doğada görülmediği kastediliyorsa bu kesin olarak doğru değildir. Eşcinsel ilişkilere pek çok türde rastlanmıştır. Ancak bu elbette tek başına eşcinsel ilişkilere izin verilmesi için pozitif bir neden teşkil etmez. Bizlerin eleştirdiği pek çok eylem, insan dışı hayvanlar tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin; bazı türlerde erkekler, dişilerin onlardan önceki partnerlerinden olan yavrularını öldürebilir. Bu durum söz konusu eylemi insanların yapmasında bir problem olmadığı anlamına gelmez. Buradaki tek iddia, sunulan gerekçenin doğru olmadığı iddiasıdır.

Doğal olmamakla kastedilen şey eşcinselliğin *genetik* olmaması da olabilir. Yakın tarihte yapılan bir çalışma tek yumurta ikizlerinin birinin eşcinsel olması durumunda diğerkinin de eşcinsel olması ihtimalini yaklaşık 20% olarak belirlemiştir.^[1] Bu durum, eşcinselliğin genetik bir tarafı olmakla beraber çevresel koşullarla da ciddi bir ilişkisinin olduğunu göstermektedir, zira tek yumurta ikizlerinde

söz konusu oran daha düşüktür. Eşcinselliğin genetik olmadığı iddiası pek kuvvetli değildir. Ancak eşcinselliğin tamamen genetik olmadığı, uzmanların uzun zamandır bildiği bir durumdur. Bir an için eşcinselliğin sadece çevresel faktörlere dayandığını kabul etsek bile, bu durum onda ahlaken kötü bir şeylerin olduğunu neden gösterebilir ki?

Son olarak, ilişkilerin ahlaki olabilmeleri için en azından potansiyel olarak bir çocuğun ortaya çıkmasına izin vermesinin gerektiği, ancak eşcinsel ilişkilerin böyle bir potansiyele sahip olmadığı söylenebilir. Temeli *Thomas Aquinas*'ın doğal hukuk kuramına dayanan bu argümandan yola çıkılarak bu potansiyele sahip olmamasından dolayı da eşcinsel ilişkilerin doğal olmadığı iddia edilebilir. Ancak bu argümanın bir sıkıntısı vardır: Neden heteroseksüel, ancak çocuk sahibi olmayan çiftlerin veya cinsel organlarındaki problemler nedeniyle cinsel ilişkiye giremeyen çiftlerin birliktelikleri benzer bir şekilde problemli kabul edilmemektedir? Dahası, insan doğasının kişiden kişiye bir seviyeye kadar değişebileceğini kabul edersek neden eşcinsel kişilerin doğalarının eşcinsel ilişkilere uygun olduğunu iddia edemeyelim?

5. *Çocuklar için ideal yetişme ortamını bir kadın ve bir erkekten oluşan aileler sağlamaktadır. Eşcinsel çiftlerin evlat edindiği çocuklar bu ideal yetiştirme ortamından mahrum kalmaktadır.*

Bu argüman başarılı olsaydı ve bize bir şeyleri yasaklamak için yeterli zemini sağlasaydı bile yasaklamamız gereken tek şey, eşcinsel çiftlerin evlat edinmeleri olurdu. Evlenmeleri ya da birliktelik yaşamaları değil. Ancak bu argümanın başarısı şüphelidir.

Evrimsel olarak cinsiyetlerin belli şeyleri yapmakta uzmanlaşması beklenmedik bir şey olmazdı. Pek çok hayvan türünde cinsiyetlerin, doğuştan farklı cinsiyet rolleri benimsediklerini görebiliyoruz. Bu durumda hakikaten erkek ve kadınların çocukların yetiştirilmesinde oynadığı, biyolojik temellere sahip farklı roller olabilir. Bu doğruysa, bir çocuğun iki farklı cinsiyetten ebeveyni olması; annesi ya da babasının olmamasına kıyasla daha tercih edilebilir bir

durum olabilir. Buraya kadar öne sürülen argüman doğru olabilmemiş gibi görünse de bu durumdan yola çıkılarak eşcinsel çiftlerin evlenmelerine veya evlat edinmelerine nasıl karşı çıkılabileceğini anlamak güçtür. Bir çocuk için ideal ortamın karşılanmadığı pek çok heteroseksüel aile vardır. Bazı aileler çocuklarıyla yeterince ilgilenmez, onların taleplerine cevap veremez, maddi açıdan güçsüz oldukları için çocuklarının yetişmesi için ideal ortamı yaratamaz. Ancak bu durumlarda söz konusu ailelerin çocuk sahibi olmasının veya çocuk yetiştirmesinin yasaklanması gerektiğini söylemeyiz. Eşcinsel evlilik, çocuklar için en uygun koşulları sağlayamıyor olsa bile, var olan evliliklerin yüzde kaç bu koşulları sağlayabilmektedir ki? Eğer heteroseksüel ailelerin çocuk sahibi olması-yetiştirmesi için en uygun koşulları sağlamaları gerektiğini düşünmüyorsak eğer, aynısı eşcinsel çiftler için de geçerli olmalıdır.

Kaldı ki eşcinsel evliliklerin heteroseksüel evliliklere kıyasla çocuklara daha fazla zarar verdiği yönünde bir bulguya şu ana kadar rastlanmamıştır. Örneğin; *American Academy of Pediatrics*'in yayınladığı raporda, 30 yıldır yapılan araştırmaların sonucunda homoseksüel ve heteroseksüel çiftlerin çocuklarının refah düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. [2]

6. *Eşcinsel evlilikler, geleneksel aile değerlerini zayıflatır.*

Evlilik kurumunun belli bir ilişki türünün tekelinde olmaması, evliliğin sahip olduğu “özel” statüye bir darbe indirebilir. Ancak eşcinsel evlilikleri geleneksel aile değerlerinin bir kısmını zayıflatırsa bile *duygudaşlık, sevgi, saygı* gibi değerleri zayıflatmadığı sürece bu değerlere önemli bir zarar vermiyordur denebilir. Geleneksel aile değerlerinin hepsinin korunması gerektiğini söylememiz için bir neden yoktur.

7. *Evlilik, tanım gereği bir erkek ve bir kadın arasındadır. Bu nedenle eşcinsel evlilik, evliliğin tanımı gereği imkansızdır.*

Bu, eşcinsel evliliğine karşı çıkan

felsefecilerin temel argümanlarından biridir. Bu argümanı savunan kişiler pek çok zaman eşcinseller arasında birliktelikler olmasında sıkıntı görmemekle beraber eşcinseller arasındaki sözleşmelerin evlilik olarak tanınmaması gerektiğini savunurlar. Buna sunulan gerekçe, evliliğin sadece bir sözleşmeden ibaret olmadığı; tersine “doğal bir kurum” olduğudur. Bu görüş aslında, seküler bireyler arasında da -eşcinsel evliliğe karşı olmayan bir biçimde de olsa- oldukça yaygındır. Mesela birbirini sevmeden, vatandaşlık alabilmek için evlenen kişilerin evlilikleri pek çok seküler kişi tarafından da “gerçek bir evlilik” olarak görülmez. Bir birlikteliğin evlilik olarak kabul edilebilmesi için bazı kriterleri karşılaması gerektiği görüşü, hiçbir şekilde dindarlara özgü değildir. Buradaki iddia, doğal bir kurum olarak evliliğin sadece bir kadın ve bir erkeğin birlikteliği anlamına geldiğidir.

Evliliğin doğal bir kurum olarak görülmesi, bizler tarafından icat edilmiş olmasından ziyade “keşfedilmiş” bir şey olduğu anlamına gelmektedir. Ancak bu varsayımı neden kabul etmemiz gereksin ki? Evliliğin kültürel bir kurum olduğunu, yasal ve ahlaki açıdan fark yaratan şeylerin sadece söz konusu birlikteliklerin; 1) *Karşılıklı rızaya dayanması* ve 2) *Tarafların birbirlerine verdikleri sözleri tutması* olduğunu kabul etmeyelim? Dahası, eşcinsel çiftlerin birliktelikleri tanım gereği, evlilik kapsamında değerlendirilemese bile, bu durum bize etiketler haricinde ne söylemektedir? Evlilik tanımını karşılamamak bir ilişkiyi neden “yasaklanması gereken” , “ahlaki olmayan” bir şey yapar?

8. *Yapılması gereken şey, evlilik kurumunun topyekûn zayıflatılması ve ortadan kaldırılmasıdır. Eşcinsel evlilik hakkı talep etmek, geleneksel evlilik normlarının bir bölümünün meşruiyetini zımnen kabul etmek anlamına gelir. Bu da yanlıştır. Eşcinsel çiftlerin evlilik hakkı için mücadele etmesi değil, geleneksel evliliğe karşı mücadele etmesi gerekir.*

LGBTİ gruplarının bir bölümü eşcinsellerin seçtikleri hedefin yanlış olduğunu, mevcut problemlerinin nedeni olan kuruma karşı çıkmaktansa söz konusu kurum tarafından kabul edilmeye çalıştıklarını düşünür. Bu

itiraz, eğer kadının evde kalıp çocuk büyütmesi gerektiği, erkeğin ise eve ekmek getirmesi gerektiği şeklinde normatif yargılarda bulunan muhafazakâr bir evlilik anlayışına karşı yapılmış bir itiraz ise eğer, bir yerde haklıdır. Ancak evlilik kurumunun bu kıstasları karşılamadan da var olabileceği bir kere kabul ediliyorsa, bu kurumun ortadan kaldırılması için ortada herhangi bir neden kalmamaktadır. Evlilikler karşılıklı rızaya dayandığı ve kişiler üzerinde iyi psikolojik etkilere sahip olduğu sürece evlilik kurumunun ortadan kaldırılması için herhangi bir neden görmek güçtür.

Sonuç olarak, bu değerlendirmeye ilgili akılda tutulması gereken şey, eşcinsel evliliği konusunun aslında pek çok kişinin düşündüğünden daha karmaşık olduğudur. Burada bahsedilen itirazların bir bölümü -özellikle doğal hukuk teorisi ve evliliğin topyekûn eleştirisi- üzerine onlarca kitap yazılmış son derece geniş konulardır. Eşcinsel evliliklerin çocuklar üzerindeki etkileri gibi deneysel araştırmalara dayanan problemlerle ilgili araştırmalar ise daha olgunlaşmamıştır. Bu sınırlılıklara rağmen eşcinsel evlilik karşıtı argümanların başarısız olduğu sonucuna varmakta bir sakınca olmadığını düşünüyoruz.

Kaynaklar

<http://www.telegraph.co.uk/science/2016/03/15/homosexuality-may-be-triggered-by-environment-after-birth/>

Raporun linki: <http://pediatrics.aappublications.org/content/early/2013/03/18/peds.2013-0377>

Ateizm ile İlgili Problem

İlker Çağatay AŞIK

Uzunca bir süredir devam eden din ve tanrı eleştirileri dünya genelinde hızla yayılarak oldukça sert dalgalara neden oluyor. Bilindiği gibi yeryüzünde yaşayan insanların ezici bir çoğunluğu hayali bir tanrı kavramına inanıyor ve bu durum, doğal olarak pek çok seküler insanın ve aydının tepkisine neden oluyor. Dahası ihtiraslı bir şekilde sürdürülen bu eleştiriler, haklı ya da haksız bir şekilde inançlı kesim tarafından ya saldırganca karşılanıyor ya da rencide edici olarak değerlendiriliyor. Ancak bu karşılıkların daha çok dindar demagoglardan gelmesi işlerimizi daha da zorlaştırıyor. Çünkü dinci demagogların ağzından çıkacak olan her bir kelimeye, hiçbir şüphe dahi duymadan sarılan insanların sayısı bir hayli fazla ve bu çoğunluk, ılımlı dindarların varlığıyla daha da perçinleniyor. Bahsettiğim tüm bu izdüşümüne, bir de ılımlı dindarların eklenmesi ve bu ılımlılık fikrinin köktencilğe yataklık ediyor olması, dini köktencilikle ilgili söylenmesi gereken önemli ve acı şeyleri ifade etme konusunda kendimizi çok güçsüz hissetmemize neden oluyor. Çünkü bu bir tabu: *“İnanca saygı duymak zorundasın.”*

Tanrının varlığına dair gösterilen argümanların avallığına, kanıt yetersizliğine ve gerçekçilikten yoksunluğuna bağlı olarak, dinlerin üzerindeki perdeyi kaldırmak isteyen kişilerin kendilerini *“ateist”* olarak tanımlaması, genel anlamda uygun bir karşılık gibi görünüyor. Bu duruş, ateistler tarafından övünç dolu bir şekilde benimsenmiş durumda. Ancak, ben bu yazıda bu tanımlamanın bazı durumlarda hatalı olduğunu ve bunun doğurduğu olumsuz sonuçları göstermek istiyorum.

“Ateist” kelimesi ile ilgili endişem hem felsefi hem stratejik. Ateist dostlarım bana bu konuda katılmayabilirler, fakat kendimi asla bir ateist olarak düşünmedim. Bir inançsız olarak başından beri bu tanımlamayla ilgili yaşadığım problem, yalnızca semantik kaygılarımdan dolayı değil; aynı zamanda gerçekliğe ilişkin beyanatımızla alakalı. Bir konuşma yaparken ya da bir yazı yazarken bu tanımlamayı kullanma konusunda gönülsüz oluşumun birkaç nedeni var. Bu kelimeyi kullanıyorum, çünkü belli bir tartışmada ya da alelade bir sohbet sırasında karşı tarafa seküler duruşumu ve akılcı pozisyonumu çok hızlı bir şekilde ifade edebiliyorum. Politik anlamda da bu kelimenin çarpıcı bir etkisi var. Fakat diğer yandan *“ateist”* kelimesi, tıpkı astrolojiyi reddeden birinin

bu durumunu tanımlamak için gerek duymayacağı bir kelime gibi. Biz basitçe bu kişiye *“astrolog olmayan”* demiyoruz. Her sabah uyandığımızda kendimizi *“Ben astrolog olmayan kişiyim.”* şeklinde tanımlamıyoruz. Ya da günümüzde kendimizi artık *“ırkçı olmayan”* şeklinde tanımlamıyoruz. Bana kalırsa artık tüm ihtiyacımız olan kelimeler; *“akıl”*, *“kanıt”* ve *“sağduyu”* ya da astrologlara haddini bildirmek için kullanacağımız *“saçmalık”* gibi kelimeler.

Bana öyle görünüyor ki, onayladığımız bu *“ateist”* etiketinin bizi belli gruplardan ya da ayak takımından bir şekilde ayırdığı fikrine sahibiz. Özel kokteyl geceleri ya da tanışma partileri düzenleyip, ateistler olarak marjinal ilgilerimizi marjinal gruplar olarak paylaşmaya eğilimliyiz. Ne de olsa bu bizi tanrıya inanan dindar kişilerden ve benzeri ayak takımından daha ayrıcalıklı hissettiriyor. Tabi ki bu özel kutlamaların, ritüellerin önemsiz olduğunu söylemiyorum. Bunların önemsiz olduğunu hiçbir zaman düşünmedim. Benim bahsettiğim şey; bir strateji olarak belirlediğimiz bu felsefi ayrışmanın yarattığı parçalanma ve farklılaşma yüzünden, kendimizi öteki uçlarda görmeye razı oluşumuz. Marjinal gruplara bölünmenin belli durumlarda faydasız olduğunu söyleyemeyiz elbette. Bunun bize sağlayacağı bütünleşme ve bir arada olma ruhuna sempatiyle yaklaşıyorsak eğer, bunu bizden kat be kat iyi başaran dini bütün insanlara da sempatiyle yaklaşmamız gerekiyor. Çünkü birliktelik ruhunu, ritüellerin gücünü, arzulanan tek bir ortak fikirde kanaate varabilme işini onlar bizden daha iyi yapıyorlar. Benim iddia ettiğim şey, aradaki bu rekabetin *“0”* toplamı olduğudur. Ancak kendimizi daima *“0”* toplamı durumlara hapsettiğimiz müddetçe, sıradan bir futbol maçındaki fanatik iki uçtan farkımız kalmayacak. Çünkü birinin kazanması, yalnızca diğerinin kaybetmesine bağlı. Ortada kazanılması gereken bir savaş yok. Bu gemide hep beraberiz; geminin batması demek, hepimizin ölmesi demek.

Şimdi, kendimize şu soruları sorabiliriz: *“Kendimizi neden tanımlama ihtiyacı duymayalım?”* ya da *“Kendimize bir tanım yapmayacaksak eğer, kendimizi nereye koyacağız?”* Bunları endişe etmemiz doğal, ancak farkına varmamız gereken şey, ateizmin bir felsefe olmadığıdır. Ateizm bir felsefe değildir, bir dünya görüşü bile değildir. Ateizm yalnızca gün gibi ortada olan

gerçeklerin kabulüdür. Etrafta, nasıl ki suyun " H_2O olduğunu düşünenler" ve suyun " H_2O olduğunu düşünmeyenler" şeklinde belirli gruplara bölünmüş insanlar görmüyorsak, "ateist olan" ve "ateist olmayan" şeklindeki bir ayrımın da yalnızca bir dil oyunundan ibaret olduğunu kabul etmemiz gerekiyor.

«"Ateizm" kelimesine ihtiyacımız bile olmamalı. Eğer insanlar gülünç Tanrılar icat etmeseydi, mantıklı insanlar onları reddetmek zorunda kalmazdı. »

Peki, ya birisi çıkıp da suyun H_2O olduğu bilgisinden şüphe duyduğunu söylerse? Ya da şöyle derse: "Kusura bakma, ama ben suyun H_2O olduğunu düşünmüyorum; ben dindar bir kimyacıyım ve suyun içeriği, bu değil." Üstelik bu örnekte, kimya bilimine ait yüzlerce yıllık kanıtlardan bahsediyoruz. Bu kanıtları reddeden biri, suyun içeriğini düzenlemek için tanrının özel bir molekül yaratmasını bekleyecek. Sanırım tanrı böylesine ilahi zarafetten yoksun bir şey yapmayacaktır. Kısacası bunlar yalnızca bir aptalın ya da bir delinin sözleri olabilir. Peki, şimdi böylesine külliye dar düşünceli biri ile ne yapabiliriz? Yapabileceğimiz tek şey, bilimsel değerlere başvurmak ve eğer karşımızdaki insan bu değerleri paylaşmıyorsa

o konuşma bitmiştir. Dünyayı anlamamanın değerine başvurmak zorundayız; kanıtların değerine, mantıksal tutarlığın değerine başvurmak zorundayız. Demek istediğim, dünyaya ilişkin inançlarımızın çoğu, suyun yapısıyla ilgili inançlarımızın geçerliliğine dayanır.

"Kanıtlara değer vermeyen birine, vermesi gerektiğini ispatlayan nasıl bir kanıt sunabilirsiniz ki? Mantığa değer vermeyen birine, vermesi gerektiğini göstermek için hangi mantıklı argümanı sunabilirsiniz ki?" [1]

Evreni anlayışımız ve kavrayışımız konusunda birbirinden farklı ya da akıl dışı fikirlere sahibiz. Ortada kazanılması gereken bir savaş yok. ("0" toplamlı oyun kuramı gereği.) Bundan da ziyade ahlakınızı rüzgârın içerisindeki görünmez bir güçten de almıyorsanız eğer, tanrının evrene herhangi bir müdahalesinin olduğuna ya da yaşamlarımızı gözetlediğine ve özellikle bizim çıplakken ne yaptığımızı merak eden hayali bir güce inanmamız için ortada hiçbir iyi neden yok. Bunun için kendimize "ateist" dememize de ihtiyacımız yok; "bilimsel gerçekleri kabul eden", "kanıtlara değer veren" kişiler olmaya ihtiyacımız var.

Dünyaca ünlü bir dizi olan *South Park*'ın "Go God Go" isimli bölümünde iki farklı ateist uygarlık, "Ateistler kendilerini nasıl adlandırmalı?" şeklindeki "Büyük Soru"ya dair yanıtları konusunda anlaşmazlığa düşerek, birbirlerine savaş ilan ediyorlardı: "Birleşmiş Ateistler İttifakı" mı yoksa "Birleşmiş Ateistler Birliği" mi daha doğru bir tanımlamaydı? İşte, kendimize bu gibi tanımlamalar yapmaya devam ettikçe, bu gibi problemlerle daima karşı karşıya kalacağız.

Büyük Soru: "Ateistler kendilerini nasıl adlandırmalı?"

Bizim Büyük Soru'ya cevabımız güzel bilime dayanan tek cevaptır!

AAA (Allied Atheist Alliance)
Birleşmiş Ateistler İttifakı

Büyük Soru'ya verilen en mantıklı cevap bizimkidir!

UAA (United Atheist Alliance)
Birleşmiş Ateistler Birliği

ilkeragatayasik.blogspot.com

"Entelektüel dürüstlük,
şimdi ve her zaman
olacağı gibi; ateizmden
daha derin, sağlam ve
daha kolay yayılacak."

- Sam Harris

ilkercaatayasiik.blogspot.com

Diğer taraftan, elbette "özgür düşünen" (*Freethinker*) demek, "ateist" demekten daha iyidir. Ya da "seküler" demek, "ateist" demekten daha iyidir. Fakat buradaki derdimiz, kendimizi tanımlamak için daha iyi bir kelime bulma kaygısı değildir. Bizler yalnızca Dünya üzerinde yaşamlarını sürdürmekte olan bilinçli canlılarız. Bu, yeni bir bilgilendirme meselesi ya da daha fazlası değildir. Bu yalnızca tutumlarımızda bir değişikliği gerektirir. Dolayısıyla tanrıya inanmayan kişiler olarak bizler, böyle yanlış tanımlamaların önüne geçmek için çabalamalıyız. Kendimize "ateist", "seküler", "hümanist", "aydın", "laik" gibi tanımlamalar yaparak gerçekten bir tuzağa doğru çekildiğimizi ve dindarların saçma argümanlarıyla yok yere zaman kaybettiğimizi fark etmemizin zamanı geldi artık.

Ateist tanımlaması ile ilgili diğer bir problem, dindarlar tarafından "ateist" kelimesinin bir tür "kötü leke" olarak görülmesidir. Yıllarca süren çabalara rağmen ateizmin ne anlama geldiği konusu, hala adam akıllıca idrak edilememiş durumda. Daha da ilginç, bir takım yeni ateist akımlarının da doğmuş olmasıdır; Daniel Dennett, Sam Harris, Christopher Hitchens ve Richard Dawkins gibi sağ kanat "New Atheist" akımının öncüleri, artık bu tanımlamayla anılmaya çoktan başlandı bile. Daha kaç tane yeni tanımlamaya ihtiyacımız var, bunu gerçekten bilmiyorum. Nörobilimci, yazar ve ünlü ateist Sam Harris de bu tanımlamadan rahatsızlık duyduğunu daha önce dile getirmişti. Öyle ki, kendisi "The End Of Faith" (*İnancın Sonu*) isimli olağanüstü kitabında, dinlerle ilgili dile getirdiği tüm provokatif din eleştirilerine ve dinlere olan antipatisine rağmen; katıldığı canlı yayınlarda, kitabında "ateist" kelimesini bir kez bile kullanmadığını defalarca belirtmişti.

Kendimizi "ateistler" olarak tanımlamamızla ilgili bir başka problem ise, her dindar kişinin ateizme karşı "öldürücü darbe" argümanına sahip olmasıdır. Bu argümanları hepimiz duyduk ve kendimizi "ateist" olarak tanımlamaya devam ettikçe de duymaya devam edeceğiz. Örneğin: "Ateistler tanrının var olmadığını kanıtlayamaz.", "Ateistler tanrının var olmadığını bildiğini iddia ediyor." gibi argümanlar, tüm zamanların en küstah argümanları arasındadır.

Kitaplarında ve çıktığı canlı yayınlarda İslam'ı kendi öznel fikirlerine göre reformize eden *Caner Taslaman* gibi demagogların "Ateistlerin imanı dindarlardan fazla." [2] ya da işlerine geldiğinde öne sürdükleri "Ateistlerde tanrıya inanmak için yeterli iman yok." türündeki çelişik önermelerini bir düşünün yalnızca. Bu önermelerin akıl dışı olduğunu fark edebilmek için bir din felsefecisi olmanıza gerek yok. Bunları, iyi bir ilkökul eğitimi almış küçük bir çocuk bile çürütebilir. Ama Taslaman'ın "Evren bir yaratıcı olmadan oluşamazdı." şeklindeki fikri, onun gözünden, tüm zamanların en makul fikirlerinden biri olarak lanse ediliyor. Bu da, gerçeklikle ilgili beyanatlarımız konusunda ne kadar farklı fikirlere sahip olabildiğimizi gösteriyor.

Fikirlerin sonuçları vardır. İnancınızı sonuna kadar savunmanız durumunda cennete gidebileceğiniz, aksi takdirde sonsuz bir ateş pınarında ebediyen yanacağınız ve bunun olmaması için geriye kalan tek bir olasılığınızın olduğu fikrinin kötü sonuçları vardır. Bütün dinlerin ve özellikle İslam'ın ana doktrini hakkında dürüst olmalıyız. Dinlerle ilgili gerçekten büyük bir problemimiz var. Astrolojinin hiçbir zaman ortadan kalkmayacağı gibi dinlerin de kolayca ortadan kalkmasına imkân yok. Ancak bizlerin bu kötü fikirler karşısında kendimize bir etiket biçmesine de gerek yok. Bu kötü fikirlere meydan okuyabilmek için yapılması gereken şey; kanıta, akla ve entelektüel dürüstlüğe önem vermektir.

Kendimizi ateistler olarak çağırmak yerine, basitçe "akıl", "kanıt" ve "sağduyu" gibi kelimeleri kullanmayı, yaygınlaştırmayı tercih edebiliriz. Akla karşı bir argüman var mı? Belki de dindar demagoglar tanrıya inanmak için akıllıca nedenleri olduğunu söyleyecek. Fakat hiç kimse kötü kanıtlara rağmen inanmayı istemez. Yalnızca psikolojik gereksinimlere yenik düşerek kanıtları, akli ve sağduyuyu bir kenara atabilir. Ancak psikolojik ihtiyaçlar bir şeyi gerçek yapmaz. Bizler öncelikli olarak, dünyanın yaşının yalnızca 6 bin yıl olduğunu düşünen dinci demagoglardan endişe duymalıyız; ahlaki gerçekliğin ya da ahlaki tek kaynağın, yalnızca kutsal kitaplarda yer aldığını düşünmeleri konusunda endişe duymalıyız. Beyin ve davranış bilimleri sayesinde insan zihni ve beyni hakkında gün geçtikçe çok daha fazla bilgi sahibi oluyoruz. Böylece ahlaki değerleri belirleyebilmek adına bilimin her zamankinden daha fazla söz sahibi olabileceğini görüyoruz. Nüfusun yarısını sınırsız kapalı kumaştan torbalar içerisinde gezdirmenin kötü bir fikir olduğunu artık bilimsel olarak ortaya koyabiliriz. Dolayısıyla, bilinç sahibi canlılar olarak, üzerine düşünmemiz gereken

en önemli sorun “*insan refahı*” olmalı. Toplum refahını ve “*herkes için olası en kötü ıstırap*” ı [3] düşündüğümüzde, bilimsel değerlere dayanan, daha yüksek değerlerde buluşabileceğimiz küresel bir medeniyet kurmak adına daha ihtiraslı olabiliriz. Ve böylece tüm bu süreçte de, kendimizi birtakım etiketlerle tanımlamak yerine, yalnızca “*herkes için olası en kötü ıstırap*”ı engellemeye çalışan “*bilinç sahibi canlılar*” olarak düşünceğiz.

Eminim ki, şu noktaya kadar birçoğunuz bu konuda çok fevri davrandığımı ya da çok önemli bazı noktaları gözden kaçırdığımı düşünüyör. Bu endişeleri anlayışla karşılıyorum. Tabi ki şimdiye değin süregelen tüm bir ateizm kültürü düşünülüğünde, öne sürdüğüm iddialara bağlı olarak bulunduğum pozisyonun oldukça zorlu olduğunu görebiliyorum. Ben, sahip olduğumuz tüm bu ateizm kültürünü yok edelim ya da ateizme dair duyduğumuz tüm sempatiyi bir kenara bırakalım demiyorum. Ben, fikirlerin doğurduğu sonuçlardan bahsediyorum; kendimizi tanımlarken kullandığımız kelimelerin yarattığı kafa karışıklığından, zihnimizin bölük pörçüklüğünden bahsediyorum. Yapmaya çalıştığım şey, ateizm konusunda yeni bir döneme girmemiz gerektiğini göstermek ve bizim gibi “*özgür düşünen*” insanları bu konuda daha bilinçli olmaya davet etmek. Tabii ki dinleri eleştirmeye sonuna kadar sürdüreceğiz, elbette ki bilimsel düşünceyi ve seküler değerleri yaymak adına konferanslar, sempozyumlar ve diğer etkinliklerimizi gerçekleştirmeye devam edeceğiz. Fakat tüm bunları yaparken daha sağduyuya dayalı, olgun ve vizyoner bir yöntemi benimseyeceğiz.

Son olarak, dinlere karşı olan tüm bu fikirler savaşında, ateizmi daha zekice bir konsepte oturtmayı öğrendiğimizde, bizler zaten bu savaşı kazanmış olacağız. Böylece kendimizi yalnızca bu dünya üzerinde yaşayan bilinç sahibi, gelişmiş türler olarak göreceğiz. Bu, kesinlikle gelecek uğruna savaşılmaya değerdir. “*Entelektüel dürüstlük, şimdi ve her zaman olacağı gibi; ateizmden daha derin, sağlam ve daha kolay yayılacak.*” [4]

Alıntılar:

1. Sam Harris’in “*Is the Foundation of Morality Natural or Supernatural?*” (Ahlakın Temeli Doğaya mı Doğüstüne mi Dayanır?) isimli konuşması – William Lane Craig vs. Sam Harris, Notre Dame Üniversitesi, Notre Dame, Indiana, A.B.D. – Nisan 2011 (<https://www.youtube.com/watch?v=pk7jHJRSzhM&t=1m10s>)
2. Caner Taslaman’ın Sıradışı Programı’nda Din-Bilim ilişkisi isimli konuşmasından: <https://www.youtube.com/watch?v=O4ipxntngLM>
3. Harris, S. (2011). *The moral landscape: How science can determine human values*. Simon and Schuster. (Bu kavram Sam Harris’in “*Ahlaki Peyzaj*” isimli bu kitabında geçmektedir ve bu kitap şu anda Türkçe’ye çevrilme aşamasındadır.)

4. Sam Harris’in “*The Problem with Atheism*” (Ateizm ile İlgili Problem) isimli konferans konuşması: <https://www.youtube.com/watch?v=ODz7kRS2XPp>

Kaynaklar ve İleri Okuma:

1. Harris, S. (2011). *The moral landscape: How science can determine human values*. Simon and Schuster.
2. https://www.reddit.com/r/TrueAtheism/comments/3ghxu8/i_think_i_understand_why_some_people_dont_use_the/
3. “*İnancın Sonu - İnanç ve mantığın kafa kafaya çarpışması*”, Sam Harris, Kuzey Yayınları (2014)
4. <https://ethikapolitika.org/2015/09/16/you-keep-on-using-that-word-i-do-not-think-it-means-what-you-think-it-means/>

Yazan: İlker Çağatay Aşık (*Eskişehir Anadolu Üniversitesi Felsefe bölümü mezunu, Bilişsel Bilimler Yüksek Lisans adayı, Evrim Ağacı yazarı, Ateist Dergi yazarı, Müzisyen.*)

Web sitesi: ilkercaगतayasik.blogspot.com

İletişim: ilkercaगतayasik@hotmail.com

Özel teşekkür: Görsellerin hazırlanmasında ve aynı zamanda savunduğum argümanların daha sağlam hale getirilmesi konusunda fazlaca emeği geçen *İşin Altınkaya*’ya minnettarım.

Not: Yazının tüm hakları yazara aittir. İzin alınmadan kullanılamaz.

Evrımsel Bakış Açısı ile LGBTİ

Işın ALTINKAYA

www.isinaltinkaya.com

Her yıl Haziran ayında **Onur Haftası** kapsamında düzenlenen LGBTİ Onur Yürüyüşleri, bu yıl 20–26 Haziran 2016 tarihleri arasında çeşitli etkinlik ve kutlamalarla gerçekleşecek. Bu tür eylemler, LGBTİ bireylerin hakları ve özgürlükleri açısından her ne kadar önem arz ediyor olsa da; LGBTİ bireylerin kendi cinsel yönelimleriyle ilgili kısıtlı bilimsel bilgiye sahip olmaları ve bilimsel bir argüman karşısında duygusal bir duruş sergilemeleri, onlara kişisel hak ve özgürlüklerini savunmada büyük bir dezavantaj teşkil ediyor. Bilim, her zaman olduğu gibi birçok konuda tatmin edici açıklamalar sunmasına rağmen yalnızca LGBTİ bireyler değil, toplumun geneli de birçok konuda eksik veya hatalı bilgilere sahiptir. Bu da doğal olarak insan hakları konusundaki odak noktamızın bütünüyle kaymasına neden olmaktadır. Toplum refahının artması ve bireylerin özgürlüklerinin korunması adına, bu tartışmaların ve alınan kararların daha mantıksal ve bilimsel bir zeminde incelenmesi bir şart haline gelmektedir. Unutmayalım ki, *“Eşcinsellerin kurtuluşu heteroseksüelleri de özgürleştirecektir.”*

Yazıya, LGBTİ bireylerin şu argümanını inceleyerek başlamak istiyorum: **“Bizler evrimsel olarak heteroseksüellerden farklı evrimleşmedik; bu yüzden eşcinsellikle evrim arasında bir ilişki olamaz.”**

Haklı bir şekilde birçok insan, bu tür soruların cevaplarını merak ediyor. Evrimi yalnızca türleşme olarak düşündüğümüzde, insan popülasyonlarındaki heteroseksüel ve homoseksüel bireyler elbette farklı bir tür veya alt tür oluşturmamaktadır. Bu durumun evrimle ilgisiz olduğu düşünülebilir; fakat bu, oldukça hatalı bir düşünce olur. Evrim, bir türün genlerinde ve bu genlerin görülme sıklıklarında veya frekanslarında meydana gelen değişimdir. Yani evet, türleşme bir evrimdir; fakat evrim türleşmeden ibaret değildir.

Kaç cinsiyet vardır?

Hormonal sistemin, sinir sisteminin ve genetik faktörlerin cinsiyet belirlenmesine dâhil edilmesiyle, keskin bir erkek”ve dişi”ayrımından bahsedilemeyeceği düşünülmektedir. Fakat bilim insanları, çalışmalarında kolaylık sağlaması

nedeniyle üreme organlarına bakarak canlıları “erkek”, “dişi” ve “hermafrodit” (çift cinsiyetli) diye ayırmak durumundadır. Bir diğer yöntem ise eşey kromozomları olan X’in ve Y’nin varlığına ve sayısına bakarak cinsiyet ayrımı yapmaktır.

Konuyla bağlantılı olarak, bir süre önce yaşadığım ve beni bu konuda araştırma yapmaya iten bir felaketi sizinle paylaşmak istiyorum: Rutin kontrollerimden biri için gittiğim bir psikiyatrist, dini görüşlerini ve alışkanlıklarını kendi mesleğine dâhil etmesinin de etkisiyle, bana biseksüel ve ateist olmamın *“diğer insanlardan kaptığım birer hastalık”* olduğunu söylemişti. Bilimsel bilgi eksikliğine ve önyargılara sahip böyle bir kimsenin, benim “ateistliğimi” bir hastalık saymasına gülüp geçmiştim. Tıp eğitimi almış birinin biseksüelliği bir hastalık olarak görmesi, benim açımdan tam bir hayal kırıklığıydı. Kimliğimi belirleyen bu önemli özelliklerin *“yalnızca birer taklitten veya hastalıktan ibaret olduğunu”* düşünen bir doktorla gerçekleştirdiğim bu randevu, beni derinden etkilemişti. Bu durumdan endişelenen ilk psikiyatrist, kendisinden daha yetkin gördüğü bir diğer uzmana danışarak, benim bu kişiyle konuşmamı önerdi. İkinci psikiyatristle gerçekleşen konuşmam, psikolojik bir tedaviden ziyade bilimsel bir tartışma şeklinde yürüdü; kendisi bana eşcinselliğin biyolojik ve psikolojik boyutlarını açıkladı. Konuşmamız sonlandığında artık biliyordum ki, sahip olduğum homoseksüel dürtüler, psikolojik veya biyolojik herhangi bir rahatsızlığa işaret etmiyordu. Nitekim konuşma sonrasında bu konuyla ilgili okuduğum makaleler de bunu kanıtlıyordu.

Maalesef, bu örnekteki gibi düşünen insanların sayısı bir hayli fazla. *Prof. Dr. K. Nevzat TARHAN* gibi bilimsellikten uzak kişiler de eşcinselliğin bir tür hastalık olduğu yanlışısını paylaşıyorlar. Bu yanlışığa, sitesinde bulunan bir yazısındaki¹ şu cümlelerde açıkça görebiliyoruz:

“Eşcinsellikle ilgili genel kabul gören görüşlere göre insanda doğal olarak var olan bir yönelim değildir. Sosyal öğrenme ile ve yanlış eğitimle gelişmiş bir durumdur. Biyolojik doğaya uymayan bir sapmadır. Heteroseksüelliğin geni vardır ancak eşcinselliğin geni yoktur.”

“Dünya’da 500 civarında eşcinsel tür tanımlandı; ancak sadece 1 türde homofobi bulunuyor.”

Pek çok kaynakta karşılaşılabileceğimiz, aslında vermek istediği mesajı güzel bir şekilde ileten bu yaklaşım, ne yazık ki ciddi bir hata içermekte. Son çalışmalara göre doğada eşcinsel davranışlara sahip 1500’den fazla canlı bulunuyor. Fakat dikkatinizi çekmek istediğim en önemli yanlış; insanın, homofobik olan tek canlı türü olmadığı iddiası. Sommer ve Vasey tarafından kaleme alınan *“Homosexual Behaviour in Animals: An Evolutionary Perspective”* (Hayvanlarda Eşcinsel Davranış: Evrimsel Bir Perspektif) adlı kitabında bu konuya ilişkin örnekler verilmektedir. Bunlardan biri şu şekilde: *“Erkek Japon makatları homoseksüel birlikteliğe ilgi gösterdiğinde, dişi makatlar onları tehdit edebiliyor, saldırganlık gösterebiliyor ya da erkekleri kovalamaya çalışabiliyor.”* Kitabın ilerleyen bölümlerinde verilen listedeyse homoseksüel çiftlere veya gruplara yapılan saldırılar sıralanmış durumda. Örneğin Kanada kazlarında, erkek kazlar dişi kazları birbirleriyle çiftleşirken gördüklerinde, birini kovalayıp diğeriyle çiftleşmeye çalışabiliyor. Dağ gorillerindeyse durum pek farklı değil; erkekler dişilerin birbirleriyle çiftleştiğine tanık olduğunda, onları agresif bir biçimde ayırmaya çalışıyor. Peki, bundan ne sonuç çıkartabiliriz? Diğer homoseksüel canlılarda gözlemlenen homofobik davranışlar, *“Homofobi doğada bulunuyorsa normal ve olması gereken bir şeydir.”* şeklinde bir yanlışla sürükleyebiliyor. Hepimizin bildiği gibi bir olgunun doğada var olması, onun iyi veya doğru olduğu anlamına gelmez. Doğada yamyamlık, tecavüz ve cinayet gibi, insanların ahlaki değerlerine uygun düşmeyen birçok davranış gözlemlenebilmektedir. Bu tür davranışların doğada gözlemlenip gözlemlenmemesi hiçbir insan davranışını meşrulaştırmayacağı gibi, yanlışlamamız için de geçerli bir neden sunmaz.

“Eşcinsellik bir hastalık mıdır?”

1900’lü yılların başında eşcinsellik hormonal bir hastalık olarak değerlendirilmeye başlandı. Öyle ki, eşcinsel hastalar (!) hormon tedavisiyle iyileştirilmeye çalışılıyordu. Tahmin edileceği gibi sonuç, tam bir felaketti. Birçok eşcinsel birey, gördükleri bu hormonal tedavi sonucu değişen hormon düzeyleri nedeniyle çeşitli anomalilerle karşı karşıya kalmıştı. Homoseksüel bireyleri heteroseksüel yapması beklenen bu tedavi başarısızlıkla sonuçlandığından, 1900’lü yılların ortalarına gelindiğinde, eşcinsellik hormonal bir hastalık olmaktan çıkmış ve psikolojik bir hastalık olarak algılanmaya başlanmıştı. Bu “hastalık”, o dönemin doktorları tarafından bir takım ilaç tedavileri ve elektroşok yöntemleri ile “tedavi edilmeye” çalışıldı. Elbette bu da başarısızlıkla sonuçlandı. Çünkü bu tip uygulamalar eşcinsel bireyleri düzeltmeyi (!) bir kenara bırakın, onlarda gerçekten ciddi fiziksel rahatsızlıkların ortaya çıkmasına neden oluyordu.

Buradan eşcinselliğin bir tercih veya hastalık olmadığı; yalnızca cinsel yönelim açısından popülasyonda gözlemlenen bir varyasyondan ibaret olduğu sonucuna varabiliriz. Ayrıca homoseksüel davranışlar, toplumun homofobik tavırları sonucu oluşan durumlar hariç, tespit edilmiş hiçbir fiziksel, zihinsel ya da evrimsel bir dezavantaja işaret etmemektedir.

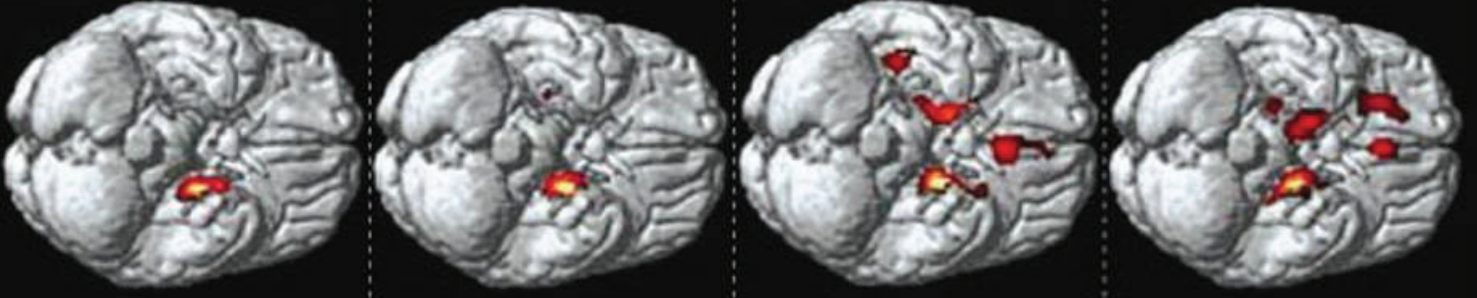

“Eşcinsellik geni” diye bir gen var mı?

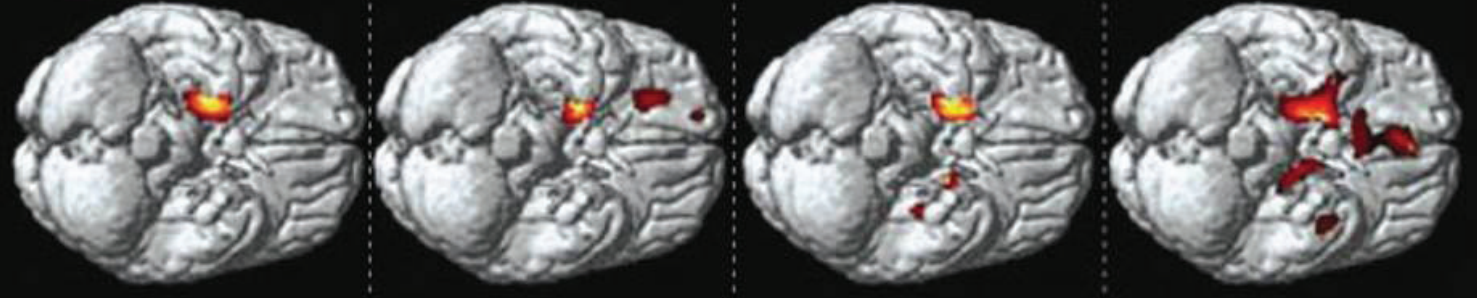
1993 yılında Science dergisinde yayımlanan *“Homoseksüellik Geni İçin Bir Kanıt”* isimli bir çalışma², iki homoseksüel erkek kardeşin X kromozomu üzerindeki “XQ28” olarak bilinen bölgedeki belirli genetik belirteçlere sahip olduğunu göstermişti. Bu çalışma, *“Eşcinsellik geni bulundu!”* manşetleriyle medyada büyük bir yankı buldu. Fakat son gelişmelerin ardından bilim insanlarının büyük bir kısmı, cinsel yönelim gibi karmaşık bir olguyu belirleyen tek bir “gay geni” bulunmasının pek mümkün olmadığını; bunu belirlemede genetik, biyolojik ve çevresel/kültürel faktörlerin bir arada etkili olduğunu düşünüyor.

“Gay geni” aranırken yapılan ikiz çalışmaları, birtakım eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Eşcinsel olan ikizlerin araştırmalara daha çok katılım göstermesi, bu eleştirilerin odak noktası haline gelmiştir. Buna rağmen birçok tek yumurta ikizinin cinsel yönelimlerinde farklılıklar görülmesi, bizi eşcinselliğin tamamen genetik olmayabileceği sonucuna götürmektedir. Başka bir eleştiri ise tek yumurta ikizlerinde bile cinsel yönelim konusunda farklılık sağlayabilecek mekanizmaların var olabileceği görüşünden doğmaktadır: Çift yumurta ikizleri farklı hormonal ortamlara sahiptir ve farklı plasentalardan kan alırlar. Tek yumurta ikizleri ise aynı hormonal ortamı paylaşırlar ama “ikizden ikize transfüzyon sendromu” olarak adlandırılan, kanın bir fetüsten diğerine akışını yaşayabilirler. Bu

Sol amigdala

Sağ amigdala

Görselin kaynağı olan makale: Ivanka Savic and Per Lindström. PET and MRI show differences in cerebral asymmetry and functional connectivity between homo- and heterosexual subjects. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 2008; DOI: 10.1073/pnas.0801566105

da ikizlerin birbirinden farklı seviyede testosteron hormonuna maruz kalmasına ve bunun sonucunda da beyinlerinin farklı seviyelerde gelişmesine yol açabilmektedir.

Bilim insanları 90 birey üzerinde, beyin duygusal öğrenme konusunda belli bir öneme sahip olan “*amigdala*” bölümüyle ilgili bir çalışma gerçekleştirdi. Yapılan PET taramalarında homoseksüel kadınların heteroseksüel erkeklere, heteroseksüel kadınların homoseksüel erkeklere benzer sonuçlar verdiği gözlemlendi. Bu bulgular, beyin taramaları sonucunda belirgin farkların gözlemlenebildiğine ilişkin önemli ipuçları sunarak, eşcinselliğin gerçekten de biyolojik yönleri sahip olduğunu göstermektedir.³

Eşcinsellik neden evrimsel süreçlerde elenmedi?

Bu konuda oldukça farklı görüşler bulunmaktadır. Eşcinselliğin evrimsel kökenlerinin aydınlatılmasıyla birlikte, yanıtlar da gelişmeye devam ediyor. Bu görüşlerden üçü şu şekilde:

- **Gay amca hipotezi (Gay Super Uncles Theory):** Bu görüş, çocuğu olmayan eşcinsel bireylerin yakın akrabalarının çocuklarına çeşitli avantajlar (yemek, savunma, barınak sağlama vb) sağlayarak, kendi soyuna ait genlerin sonraki nesillere aktarılmasına

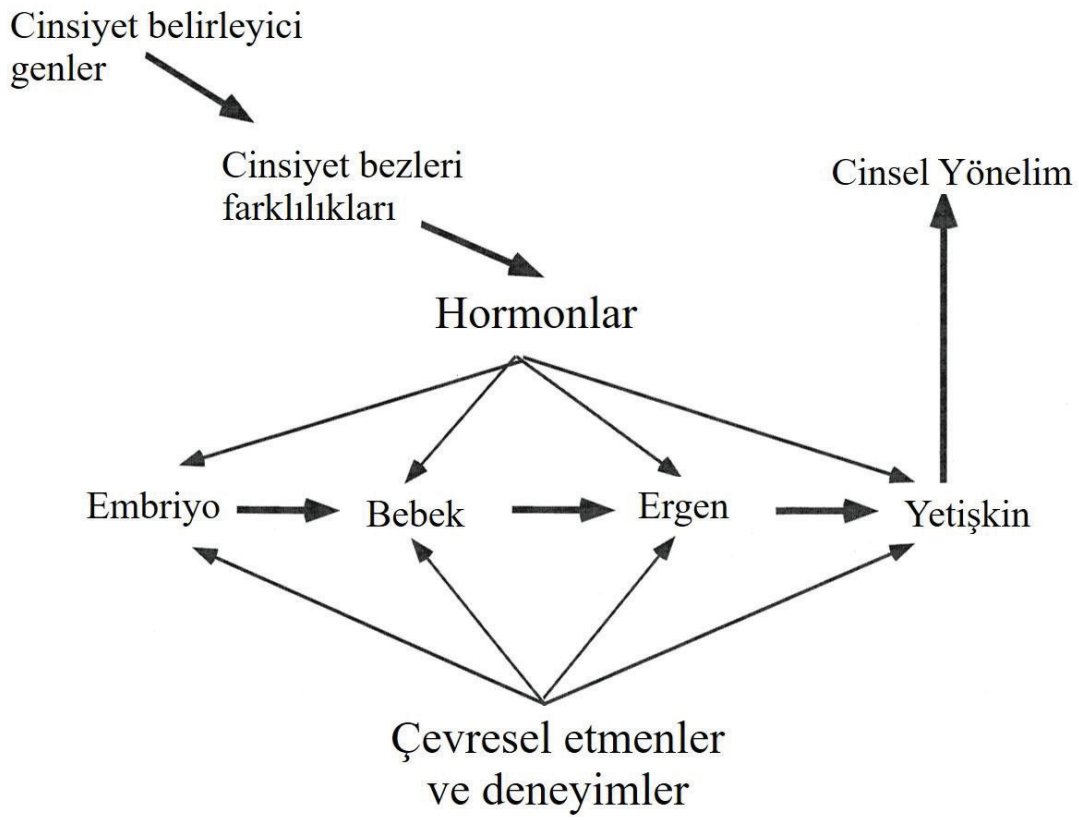
yardımcı olduğunu öne sürmektedir. Bu hipotez, akraba seçiliminin genişletilmiş halidir.

- **Eşcinselliğin nötral bir özellik olduğunu öne süren hipotez:**

Eşcinselliğin avantajları ile dezavantajları arasında belirgin bir fark olmadığını söylemektedir. Örneğin makaklarda eşcinsel aktivitelerin yalnızca zevk amacıyla yapıldığı, yani doğal seçilimin bunu elemesi için bir neden olmadığı, yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Doğada gözlemlenen birçok özellik, doğrudan avantaj veya dezavantaja neden olmamasına rağmen sürüklenmeye uğrayarak popülasyon içinde sabitlenebilmektedir.

- **Eşcinselliğe neden olan genler, erkeklerde ve dişilerde değişik etkilere neden olarak, onların üreme başarısını artırıyor ve böylece nesiller boyunca korunuyor olabilir:**

Bu görüş, eşcinselliğe neden olan genler aydınlatıldıkça daha da güçlenebilir.

Görsel şu makaleden çevrilmiştir: Bruce S. McEwen, Permanence of brain sex differences and structural plasticity of the adult brain, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 1999 96 (13) 7128-7130; doi:10.1073/pnas.96.13.7128

Kaynaklar ve İleri Okuma

1. <http://www.nevzattarhan.com/rujlu-lezbiyenler-erkeksi-escinseller.html>
 2. Pool, R. (1993). Evidence for homosexuality gene. *Science* (Washington, D.C.); (United States), 261:5119. doi:10.1126/science.8332894
 3. Ivanka Savic and Per Lindström. PET and MRI show differences in cerebral asymmetry and functional connectivity between homo- and heterosexual subjects. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 2008; DOI: 10.1073/pnas.0801566105
 4. "Cinsel Yönelimlerin Evrimi" sunumu, Denizhan Tutar, İTÜ SAK Evrim Atölyesi
 5. "Cinsiyetlerin Evrimi" sunumu, Denizhan Tutar, İTÜ SAK Evrim Atölyesi
 6. <http://www.evrimagaci.org/fotograf/48/1171>
 7. <http://www.evrimagaci.org/makale/117>
 8. <https://www.indiegogo.com/projects/2016-istanbul-lgbti-pride--4#/>
 9. <http://www.hawaii.edu/PCSS/biblio/articles/1961to1999/1998-biological-perspective.html>
 10. <http://www.evrimagaci.org/makale/512>
 11. Savic, I., & Lindström, P. (2008). PET and MRI show differences in cerebral asymmetry and functional connectivity between homo- and heterosexual subjects. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 105(27), 9403–9408. <http://doi.org/10.1073/pnas.080156610>
 12. Bruce S. McEwen, Permanence of brain sex differences and structural plasticity of the adult brain, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 1999 96 (13) 7128-7130; doi:10.1073/pnas.96.13.7128
 13. National Geographic Explains the Biology of Homosexuality videosu: <https://www.youtube.com/watch?v=H831wTEkSFE>
 14. Animal Homosexuality Documentary - Hayvan Eşcinselliği Belgeseli: <https://www.youtube.com/watch?v=oYdcvRe7ox8>
 15. Homosexual Behaviour in Animals: An Evolutionary Perspective kitabı, Volker Sommer, Paul L. Vasey
 16. Richard Dawkins'e Sorun: 4) Evrim Eşcinselliği Nasıl Açıklıyor? <https://www.youtube.com/watch?v=qnoFOpVWrBo>
 17. Eşcinsel davranış gösteren hayvanların listesi (İngilizce): https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_animals_displaying_homosexual_behavior
 18. Bill Nye eşcinselliğin evrimsel yorumunu yapıyor (İngilizce): https://www.youtube.com/watch?v=3vAjCZT_Lts
- * Yazının hazırlanma sürecindeki desteklerinden ötürü İlker Çağatay AŞIK'a teşekkürler.

Dinlerin Savaşında Belirsizlik Ortaklığı

Merve DENİZ

İnanç Sorgulanıyor

Merhaba sevgili okurlar. Yazıma giriş yapmadan önce, içeriği sizlerle paylaşmak istiyorum.

Konumun geneli din içerikli olacağından, ilk olarak “din” ve “inanç” kavramlarının anlamlarını açıklayacak; ve grafikte belirtilen egemen dinlerin cinsiyete ilişkin öğretilerinden birtakım alıntılar yaparak, bu dinlerin yayıldıkları toplumlarda nasıl kavrandığına değinecek; ve son olarak da bilimin bu dini inanç kavramına bakışını sizlerle paylaşacağım.

Din ve İnanç Kavramları

Din kelimesi Arapça kökenli olup, “*yol, hüküm, mükâfat*” anlamına gelir. Batı dillerinde “*religion*” kelimesiyle ifade edilir ve “*religare/ religare*” köklerinden gelir; dolayısıyla “*tanrıya korku ve saygı ile bağlılık; kendini ibadete verme, tören ve ayinlere katılma*” [1] gibi anlamlar taşır. Din kavramı, bireysel ve toplumsal açıdan çok geniş bir çerçevede işlev gören; insanların iç dünyalarındaki ahengi ve davranışlarını belirleyen bir varoluşsal çözümleme; ve hayatı anlama gayesi güden güçlü bir olgudur. Farklı din gruplarının dini inançlarını ifade etme biçimleri birbirlerinden

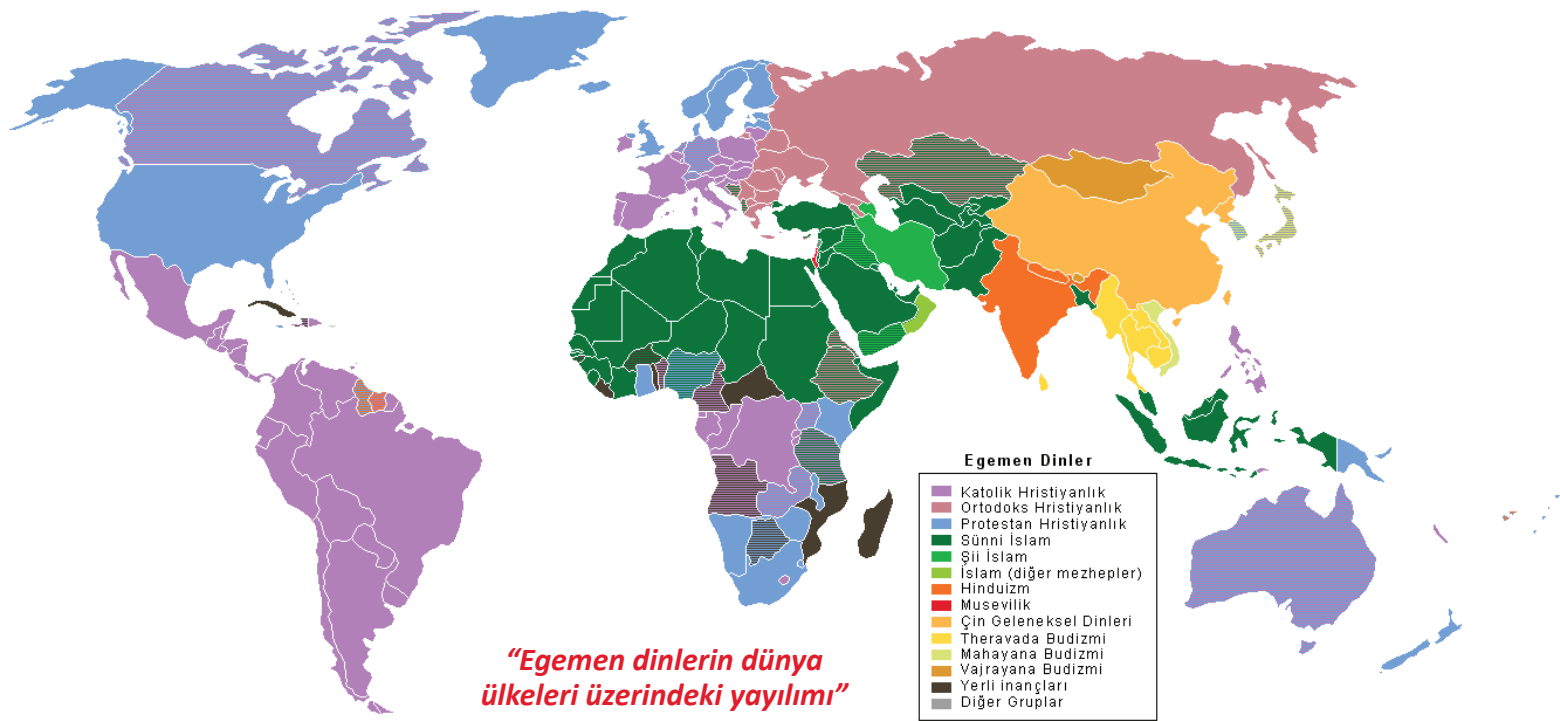
farklı olsa da, din kavramı temelde doğaüstü ve dogmatik düşüncelerden meydana gelir.

İnanç ise insanın değişmez bir gerçeğidir. İnanç kelimesi genellikle halk dilinde “din” ile aynı anlamda kullanılıyor olsa da, aslında ondan tamamen bağımsız birtakım yargıları kapsar. İnsan düşünme eylemini, sahip olduğu akıl sayesinde gerçekleştirir. Düşündüğü ve pratiğe dönüştürdüğü her eylem sonucunda da bir yargı elde eder. Düşünme deneyimleri sonucu elde ettiği fikirler ve alışkanlıklar, bireyin inancını oluşturur. Üstelik bu inancın, insan algısının gelişmesiyle birlikte başladığı söylenebilir. Fowler’ın inanç gelişimine ilişkin kuramında belirttiği gibi, inanç bireyin yaşamındaki deneyimleriyle bağıntılı bir şekilde olgunlaşır. [2] Bu nedenle bireyin bakış açısı sahip olduğu inanca, inancının tohumlandığı çevreye ve toplum şartlarına göre değişiklik gösterir.

Bütün dinler, uzun süre devamlılık sağlayabildiği coğrafi bölgelere kök salar, bir nevi gelenekselleşir. Nesle katılan neredeyse her birey, bulunduğu ortamın dini inancıyla yetişir ve doğal olarak, kendisini ait hissettiği dine biat ettirir. Dini inancı olan kişi, kutsal kitapla ve bir aracıyla iletildiğine inanılan buyrukları ilahi bir yol olarak görür ve tüm bu buyrukları yerine getirmeye çabalar. Birey için kutsal olan her şey, doğru ve kesindir. Kişilerin davranışsal konumunu belirleyen dini inanç, bu yüzden sanıldan da fazla özen ister.

Dinlere göre toplumsal cinsiyet kalıplarının ve cinsiyetler arası iktidar ilişkilerinin oluşmasında, dini metinlerin yansıttıkları ve cinsiyet oluşumunun hikayesi oldukça farklıdır. Kitabı, peygamberi ve görüşü farklı olan herhangi bir din, kendisi dışındaki diğer dinleri reddeder ve başka bir dine mensup olunmasına bütünüyle karşı çıkar. Dini sistematüğün bu şekilde ilerlemesi inançlı kişi için bir problem teşkil etmediği gibi, doğrusunun da zaten bu olduğunu düşünür. Toplumdaki karşıtlıkların bir ucunda da cinsiyet yer alır. Geçmişten günümüze süregelen “ataerkil” anlayış [3] kadını ötelemiştir. Yolun

“Egemen dinlerin dünya ülkeleri üzerindeki yayılımı”

başında asimile edilen kadın, prosedürü değişmiş her dinde yeniden günah keçisi olmuş ve bu durum, günümüze de bu şekilde aktarılmıştır. Körü körüne inanan insan sayısının giderek artması, sürüdeki vahşi ve aç kitleyi de arttırmıştır. Bunu besiyeye çeken en büyük sebepse, faydacıların her an elinin altında olan ve bulunduğu ortama göre renk değiştirme yeteneği bulunan “dindir.”

Reytingi yüksek olan başlıca iki dini ele almak istiyorum. Bunlar 2,2 milyar inanan sayısıyla Hristiyanlık ve 1.6 milyar civarındaki inanan sayısıyla İslam’dır. İkisinin de tek tanrılı inanca sahip olması, aralarındaki tek ortak nokta değildir. Buna verilecek en büyük örnek, insanın kitaba ve peygamberlere ilişkin getirdiği farklı yorumlardır. İncil ve Kuran yorumuna oldukça açıktır. Örnek vermek gerekirse: “Kadınlarınız sizin için tarladır. O halde tarlanıza nasıl derseniz öyle yaklaşın. Ve kendiniz için (derecelerinizi arttıracak ameller) takdim edin. Ve Allah’a karşı takva sahibi olun ve O’na mülâki olacağınızı (kavuşacağınızı) bilin. Ve müminleri müjdele.” [4]

Bu Kur’an ayetinde kadının tarlaya benzetilmesinin sebebi kadının doğurganlığı ya da tarla sözcüğü kullanılarak kadının maddeleştirilip, erkeğin malı haline getirilmesidir. Bunu şu metinlerden çıkarabiliyoruz: “Sonra Adem’in yalnız olması iyi değil” dedi. “Ona uygun bir yardımcı yaratacağım.” Rab Tanrı Adem’e derin bir uyku verdi. Adem uyurken Rab Tanrı onun kaburga kemiklerinden birini alıp yerini etle kapadı.

Adem’den aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaratarak onu Adem’e getirdi. Adem, “İşte bu benim kemiklerimden alınmış kemik, Etimden alınmış ettir.” dedi. Ona “Kadın” denilecek, çünkü o adamdan alındı. Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak. İkisi tek beden olacak.” [5]

İncil’de geçen bu ayette de görüldüğü gibi erkek ön plana çıkartılarak, kadın bir tür yardımcı konumuna getirilmiştir. “İnsan iki kişi değildir, bir bütünün iki parçasıdır. İnsan sadece kadın ya da erkek değildir, Tanrı kadını yaratırken yardımcı sözcüğü ile erkeğe güç veren her konuda onu destekleyen güç anlarında ona yardım eden bir yardımcı olmasını istemiştir.” [6] Görüldüğü gibi, farklı iki dini kitabın birbirinden farklı yaklaşımlarına ve farklı yorumlarına şahit oluyoruz. Bu da bizi, bakış açılarının her iki kitapta da net olmadığı ve bir anlaşmazlık bulunduğu sonucuna ulaştırıyor. Böylece devamlı kavga, şiddet ve sürtüşmelerin olduğu, sınıflara ayrılmış bir toplum yapısı ortaya çıkıyor. Kutsal kitapların yorumuna açık yapısı, günümüz şartlarında kadın ve erkek anlaşmazlığına neden oluyor. Cinsiyeti bu şekilde katmanlaştırarak anlamını daraltan yargılar, sosyal yapı içerisinde aşırılıklara sebebiyet veriyor. Peki, bu meselenin oldukça basit ve anlaşılması kolay olduğunu söyleyen ya da bağlı olunan tabuların yıkılması halinde tüm dünyayı değiştireceği savunulan bir görüş bulunuyor mu?

Bu sorunun doğru cevabını, yıllardır elde edilen verileri net bir şekilde ortaya koyan ve temeli,

toplumsal faktörlerden daha az etkilenen biyoloji bilimi verebiliyor. "Biyolojik cinsiyet" kavramı, "toplumsal cinsiyetten" oldukça farklıdır.

Biyolojiye göre iki farklı cinsiyet vardır. Bunları da birbirlerinden ayıran özellik, üreme organlarının işlevlerindeki farklılıklardır. Biyolojiye göre tek bir cinsiyet ayrımı yöntemi yoktur. Eğer cinsiyetleri belirlemede yalnızca üreme organlarına göre bir ayırım yapılacaksa, üç adet cinsiyet tanımından söz edilebilir: Dişi, erkek ve hermafrodit.

Gonozomal (kromozomlarda cinsiyet özelliğini belirleyen bölge) yapıda ise Y kromozomunun bulunup bulunmamasına göre sınıflandırılırlar. 44+XX kromozomlarına sahip bir birey, kalıtsal olarak dişi cinsiyetindedir. 44+XY kromozomlarına sahip bir birey ise kalıtsal olarak erkek cinsiyetindedir. Bunu da, döllenme sırasında babadan gelen sperm hücresinin kromozom yapısı belirler. Sonuçta anne ve babadan gelen özelliklerin bir araya gelmesiyle 46 kromozomlu yeni bir birey meydana gelir. Burada önemli bir noktaya da değinmek isterim ki; toplum içerisinde dini yargılardakine benzer bir gelenekselleştirmeye, ne yazık ki çocuğun cinsiyetinin oluşmasının kadın temelli olduğu inancı, dolayısıyla da erkek çocuk doğurmanın kadına bağlı olduğu yargısına varılmaktadır. Bilim, doğacak olan çocuğun cinsiyetinin anne/kadın tarafınca belirlendiği

yargısının yanlışlığını göstermiştir. Ama yaygın olan bu yanlış inanış, toplum içinde yer almaya hala devam edebilmektedir.

Toplumdaki cinsiyet algısı, ne yazık ki dinlerdeki geleneksel yargılara göre şekillenmektedir. Bilimin temeli ise gözlem ve deneydir. Amacı, yeni metotlar geliştirerek bilinmeyenleri bulmak ve yanlış olan bilgiyi de düzelterek geleceğe taşımaktır. Cinsiyet olgusuna dair getirilen yorumlar içinde, dinin dogmatik yapısı ve kadın-erkek eşitsizliğiyle ilgili savunulara fırsat tanınması, bilimin ise sadece verilere dayanarak fonksiyonel farklılıkları açık ve net bir şekilde ortaya koyuyor olması, en iyi açıklamanın bilime ait olduğunu göstermektedir. Kısacası, dini inancın suistimal edildiği bir kitlede kadın, ya eş ya da anne konumundan öteye geçemezken; bilim, kadın ya da erkek kıyaslaması yapmaksızın ikisine de *Homo sapiens* olarak değerlendirmektedir.

Yazımı, Werner Heisenberg'in çok sevdiğim sözüyle bitirmek istiyorum: "*Mutlaklarla değil de olasılıklarla yönetilen bir evrende bütün sonuçlar vardır.*"

KAYNAKÇA:

1. Veysel Uysal, Din Psikolojisi Açısından Dini Tutum, Davranış ve Şahsiyet Özellikleri, M.Ü.İ.F. Vakfı Yay. İstanbul 1996, s.17.
2. 47.İNANÇ GELİŞİMİ-İnanç Psikolojisi
3. T.C.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı - Yahudilik ve Hristiyanlık Din Geleneklerinde Toplumsal Cinsiyet / Yüksek Lisans Tezi - Antrosentrik (erkek merkezli) kelimesi.
4. 2/BAKARA-223
5. Yaratılış 2:18, 21-24
6. Agapekilisesi /tanrı ve kadın makalesi.

Bilgi Felsefesinde Mutlak Septik Düşünce

Mehmet MİRİOĞLU

ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümü Öğrencisi

Doğru bilgi mümkün mü? Doğru bilgiye ulaşabilir miyiz? Mutlak bir doğruluk mevcut mu? Tanrı var mı, yok mu? Tanrı varsa, olduğunu bilebilir miyiz? Tanrı yoksa, olmadığını bilebilir miyiz? Bunlarla birlikte akla takılan onlarca soru içerisinde tanrıya ve evrene dair takılan bilinmez ve şüpheli tavrı, **agnostisizmdir**. Şüphelilik anlamına gelen **septisizmi** de bu görüşle bağlantılı hale getirebiliriz. Şüpheliliğe göre; her şeyden şüphe edilmelidir, doğru bilgiye ulaşmak mümkün değildir ve tanrının varlığı-yokluğu bilinemezdir. Agnostisizm ve septisizm, felsefi literatürde farklı kategorilerde bulunsa da, ikisini bir arada işlemenin faydalı olacağını düşünüyorum. Septisizm, doğru bilginin olamayacağını; agnostisizm ise, tanrının varlığının bilinemeyeceğini savunuyor.

Septisizm üçe ayrılabilir: Koyu şüphelilik, ılımlı şüphelilik ve yöntemsel şüphelilik. **Koyu şüphelilik**, bilginin insani varlıklar için imkânsız olduğunu savunur. **İlmlı şüphelilik**, “Doğru bilgi mümkün olabilir, fakat bir inancın doğruluğundan emin olamayız” der. Bu iki septik görüş de, doğru bilgiye ulaşmanın imkânsızlığı üzerine kuruludur. “Önümüzde ne kadar veri olursa olsun, şüphe etmeliyiz. Şüphe, amaç olmalıdır.” önermeleri üzerine kurulu bu iki görüşten farklı bir şüphelilik türü daha mevcut; Descartes’ın **yöntemsel şüpheliliği**. Bu görüşe göre şüphe amaç değil, araçtır. Bu görüş, koyu ve ılımlı septisizmden farklı olarak şüphenin bir sonu olduğunu savunur. “Doğru bilgiye ulaşana kadar her şeyden şüphe duymalıyız. Şüphe, doğru bilgiye ulaşmak için kullanılması gereken bir araçtır.” görüşü yöntemsel şüpheliliği özetleyebilir. Koyu şüpheli ve ılımlı şüpheli septisizme göre şüphe amaçken, yöntemsel şüpheliliğe göre şüphe araçtır.

Öncelikle küçük bir ön bilgi vermem gerekiyor; “bir şeyin var olduğu bilgisi” ile “bir şeyin ne olduğu bilgisi” birbirinden farklı şeylerdir. Epistemoloji adını verdiğimiz bilgi kuramı ve septisizm, “şeylerin ne olduğu bilgisinin” bilinip bilinemeyeceği üzerine kuruludur. Burada bahsedilen bilgi türü de, şeylerin özelliklerinin bilinip bilinemeyeceğidir. Ayrıca bir şeyin doğruluğundan kasıt, ortaya atılan bir durum da olabilir. Fakat bir şeyin var olup olmadığı fikri, bilgi felsefesinde ele alınacak bir konu değildir. Bunun dışında bilgi felsefesinde septik düşüncenin kusuruna dair getirilen ilk eleştirilerden biri şu şekilde ifade edilebilir:

Koyu septisizm; “doğru bilginin mümkün olamayacağını” savunurken, “Doğru bilgi mümkün değildir” önermesinin doğruluğunu mu savunmaktadır? Eğer bu bilginin doğruluğunu savunuyorsa, doğru bilginin olduğunu söylemiş olur ve kendi içinde tutarsızlığını ortaya koyar. Eğer bu bilginin doğruluğunu savunmuyorsa, zaten kendi tezini kabul etmemiş olur. O halde koyu septisizm kendi içinde tutarsız bir görüş değil midir?

İlk başta “koyu septisizmin hatasını” göstermekte başarılı bir argüman gibi dursa da, ben bunun kelime oyunundan ileri gitmediğini düşünüyorum. Bir septik, çoğu zaman “Doğru bilgi yoktur” tezinin doğruluğundan bahsetmez; “Doğru bilgi vardır” tezinin yanlışlığından söz eder. Eğer bu durumda “Doğru bilgi yoktur tezinin yanlışlığının doğruluğunu savunuyorsun” gibi bir argüman ortaya atılırsa da iş çıkırından çıkacaktır. Nitekim, bilginin yokluğunun bilgi olmadığı savunulabilir. Hobinin yokluğu hobi olarak nitelendirilebilir mi? Alışkanlığın yokluğu alışkanlık mıdır? Varlığın yokluğu varlık mıdır? İnancın yokluğu inanç mıdır? Örgü örmek hobiye hobiye örgü örmek gibi bir hobiden bahsedilemez. Uyuşturucu kullanmak alışkanlıktır, ama uyuşturucu kullanmamak gibi bir alışkanlık yoktur. Örnekler çoğaltılabilir. Aynı şekilde, septik de, bilginin olmaması durumuna da bilgi diyemeyeceğimiz konusunda ısrarlı davranacaktır. Burada koyu septisizmi savunmaya çalışmıyorum, fakat konuyu bu şekilde ele almak bence hatalı bir görüştür. Koyu septisizm “doğru bilginin yanlışlığının doğrulanması” üzerine değil, “doğru bilginin yanlışlanması” üzerine kurulu olduğundan yukarıdaki eleştiriyi yerinde bulduğum söylenemez.

Bu sorunu ele almak için, bir bilginin doğruluğunun ne olduğunu anlamak gerekiyor. Bir bilginin doğru olduğunu söylemek için, iddia öne sürüldükten sonra doğrulama yapmak gerekir. Septisizm ise bu doğrulamanın mümkün olamayacağını savunur. Yani septisizm “doğru iddia edilenin doğruluğunu çürütme” olduğundan, yanlışlama üzerine kuruludur. Yanlışlama bizi doğru bilgiye götürmez, doğru bilginin yanlışlığına götürür. Tıpkı yokluğun varlığının, varlık olamayacağı ve varlık tezinin yanlışlanmasının yokluğu varlık yapamayacağı gibi... Fakat septisizmin bu yaklaşımı

“felsefenin doğasından kalkan kanıt” için herhangi bir etkileme yapmamaktadır. Zira septisizme bu şekilde bakıldığı zaman, argümanın üçüncü öncüllüğüne dair herhangi bir problemin oluşmadığı göze çarpar. Üçüncü öncül, yalnızca “nesnel doğru” ifadelerin olduğuna değil, aynı zamanda “nesnel yanlış” ifadelerin olduğuna da dayanmaktadır. Bu sebeple koyu septisizm; yanlış bilgileri kabul etme çizgisinde değil, ne doğru ne yanlış önermelerin geçerliliğini iddia etme çizgisinde yürütülmelidir. Bir septik, “Doğru bilgi yoktur.” ifadesinin doğruluğunu ya da “Doğru bilgi vardır.” ifadesinin yanlışlığını değil, bu iki ifadenin de sorgulanacağını ve her türden sonuca dair soru sorulabileceğini savunacaktır. Kısaca, doğru bilginin yokluğu da nesnel bir bilgiyi ifade eder ve bir septik bunu da reddedecektir.

Benim bakış açımda bir septik, “Doğru bilgi yoktur” ifadesini kabul eden biri değil; felsefe söz konusu olduğunda, sürekli soru sorma sanatını anlayan kişidir. Bir ifadeye “önerme” derken o ifadenin bir tür doğruluk değerinin olduğundan bahsederiz. “Doğru bilgi yoktur” ifadesi de aynı şekilde bir önermedir ve bir doğruluk değerine tabi tutulacaktır. Bu durumda septisizmin yapacağı “Bilginin yokluğu bilgi değildir.” eleştirisi de çöpe atılmalıdır, çünkü bilginin yokluğu da bir önerme türüdür ve doğruluk değerine tabidir. Fakat, soru ve emir cümleleri önerme değildirler. Bunların birer doğruluk değeri yoktur. “Kitap oku!” ya da “Kitap okuyacak mısınız?” cümleleri birer önerme değilken, “Kitap okuyorum” cümlesi bir önermedir. Septisizm de doğru bir önermenin olmadığını iddia ettiğinden, soru ve emir cümleleri ile temellendirilebilir. O halde bir septik, “Doğru bilgi yoktur.” ifadesini de kabul etmez; septik kişi, bu ifadenin bile sorgulanması gerektiğini savunur. Septik, sürekli “Neden?” sorusunu soran kişidir. Eğer septisizmi bu şekilde anlarsak; hem bahsi geçen eleştiri, hem felsefenin doğasından kalkan kanıtın üçüncü öncülü, hem de bu öncülün savunusu yetersiz kalacaktır. Zira septisizmden kasıt, sürekli soru sormak ve her önermeyi sorgulamaksa; septisizm, “Doğru bilgi yoktur.” ifadesini kabul etmez. Bu ifade yalnızca, septik olmayanlar tarafından septisizmi tanıtmak için ortaya konulmuş bir ifadedir, septisizmin temel savı değildir. Kısacası, nesnel doğrulara ulaşmanın felsefenin ana özelliklerinden biri olduğu ve bütün dallarınca paylaşılması gerektiği tutarlı bir şekilde reddedilebilir. Nesnel doğrular üretme amacı içerisinde olmadan da felsefe yapılabilir. Pek çok felsefeci sonuca ulaşmaktan ziyade, soru sormayı ve sorgulamayı önemsemiştir. Çoğu zaman bir meselenin karmaşıklığını azaltmayı değil, artırmayı amaçlamışlardır. Sokrates’in halktan insanlarla ettiği sohbetlere bakacak olursanız, temelde de felsefenin bu işleve sahip olduğunu görebilirsiniz. Zira Sokrates’in bu sohbetleri çoğu zaman bir hükme ulaşmadan sonlanırlardı; hatta onlar sonuca ulaşmayı amaçlamazlardı bile! Yine de kimse, bunların felsefe olmadığını iddia etmeyecektir.

O halde bir kişi, “Felsefe nesnel doğru sonuçlar üretir” ya da “Felsefe doğru sonuçlar üretmez” ifadelerine karşılık, üçüncü bir alternatif olarak bilinmez bir tavır takınabilir. Yani realist görüşün -felsefenin doğru sonuçlar ürettiği- düşüncesine karşılık bir anti-realist, “Bu ifaden yanlıştır” demek yerine, bu ifadeyi sorgulayacak ve buna dair sorular soracaktır. O halde septisizmde herhangi bir tutarsızlık gözükmemektedir.

Bir koyu şüphecine gelebilecek bir başka eleştiri ise, kendi görüşünü savunamayacak oluşudur. Bir rasyonalist, bilginin akıl tarafından oluşacağını söyler. Bir empirist, doğru bilgiye deneylerle ulaşabileceğimizi söyler. Fakat bir koyu septiğe göre doğru bilgi yoktur. O halde kendi görüşünü savunamaz; eğer savunacak olursa, bunu aklını veya başka bir ölçütü kullanarak yapacaktır. Eğer bir aşırı şüphecine kendi görüşünü temellendiriyorsa, bir ölçüt belirlemiş demektir. Fakat bu ölçütü (örneğin aklı) doğru bilginin olmadığı yönünde kullanırken, yine bir ölçütü doğru kabul etmiş olur. Kısaca açıklamak gerekirse:

- 1- Doğru bilgi ya vardır, ya yoktur.
- 2- Eğer doğru bilginin yokluğu savunuluyorsa, doğru bilgiye ulaşmak için gereken tüm ölçütler de hatalı ya da eksik sayılır.
- 3- Eğer tüm ölçütler hatalı ise, doğrunun olmadığı görüşü mantıksal olarak temellendirilemez.
- 4- Dolayısıyla koyu septisizmi savunmak imkansızdır.

Dikkat ederseniz, şu ana kadar yaptığım tüm savunmaları aklımı kullanarak yaptım. Fakat bir koyu septik olsaydım, yukarıdaki argümanları sunamazdım; çünkü “aklın yetersizliğini” savunuyor olurdum. Aklın yetersizliğini savunan bir septik görüşlerini temellendiremez, neden septik olmamız gerektiğini bize sunamaz. İşin aslına bakarsak, bizim septik olup olmamız onların umurlarında bile değildir. Belki de bu yüzden eski bir sofist (Antik Yunan’daki septik) Yunan filozofu kendisiyle tartışmak isteyenlere gülümsüyor ve parmağını sallayarak yanıt veriyordu. Bir not olarak geçmeliyim ki bu öncüller doğru bilginin olduğunu göstermez, sadece bir koyu septiğin tartışmaya girmesinin imkansızlığını gösterir. Her ne kadar koyu septik olan birinin amacı insanlara kendi görüşünü empoze etmek olmasa bile, bu yönden ılımlı şüphecilik bir adım öndedir.

Bununla beraber ılımlı septisizm ile yöntemsel septisizm de epistemik bilgi görüşlerinde önemli bir yer tutsa da bununla ilgili yazıyı, dergideki bu aylık köşemi doldurduğum için daha sonra işlemeyi düşünüyorum. Umarım koyu septisizmin anlaşılmasında yardımcı olmuşumdur.

ATEİST HABER

Nülifer ÇEMBERTAŞ

Sizin İçin Seçtiklerimiz

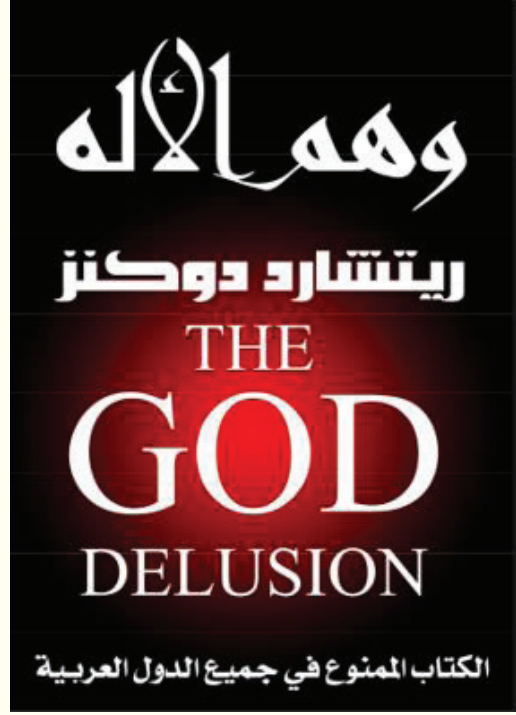
► Arapça'ya çevrilen “Tanrı Yanılgısı” 10 milyon kez indirildi

Britanyalı evrimsel biyolog Richard Dawkins'in 2006 yılında Birleşik Krallık'ta “The God Delusion” ismi ile yayımladığı “Tanrı Yanılgısı” İsveç'te yaşayan Irak asıllı Bessam El Bağdadi tarafından Arapçaya çevrildi.

Giriş kısmına “Bu kitap İslam ülkelerinde yasaklanmıştır” ibaresi eklenen ve çevrildiği günden bu yana 10 milyon kez indirilen kitap Arap ülkelerinde birçok tartışmaya neden oldu.

Kitabı çevirdiği günden bu yana ölüm tehditleri alan El Bağdadi, “gençleri yozlaştırmak için Siyonistlerle işbirliği yapmak”la suçlanıyor.

Kitabın Arapça çevirisini indirenlerin %30'unun ise Suudi Arabistan'dan olduğu biliniyor.

Gündemin İçinden Diğer Satır Başları

25 Nisan; İslam Ülkeleri Akademisyen ve Yazarlar Birliği AY-BİR'in düzenlediği “Yeni Türkiye Konferansları”nın altıncısına katılarak “Yeni Türkiye ve Yeni Anayasa” konulu konferans veren TBMM Başkanı İsmail Kahraman, 1982 Anayasası'nın herhangi bir yerinde Allah lafzının geçmediğini belirterek “Laiklik bir kere yeni anayasada olmamalıdır” sözleri ile tartışma yarattı.

26 Nisan; İsmail Kahraman'ın Laiklik karşıtı sözleri meclis içinde ve dışında tepkilere neden oldu. Meclis önünde toplanarak Kahraman'ın sözlerini protesto etmek isteyen gruba polis izin vermeyince arbede çıktı.

Gelen tepkilerin ardından yeniden açıklama yapan Kahraman; “Şahsi düşüncelerimi

ifade ettim. Laikliğin yeniden tanımlaması gerektiğine vurgu yaptım. Laiklik her türlü din ve inanç özgürlüğünü güvence altına alır. ‘Anayasa’nın dindar olması’ beyanındaki kastım; Hiçbir ayırım yapmaksızın, din ve vicdan özgürlüğünün Anayasamızın lafzı ve ruhu ile güvence altına alınmasını sağlamayı temenni etmektir. Konuşmamın farklı değerlendirilmesi masum bir tavır değildir. Laikliğin tarifi ve tatbikatı yeni anayasada olmalıdır.” dedi.

30 Nisan; Hatay'ın Defne ilçesinde Harbiye Şükrü Kanadlı İlköğretim Okulu yönetiminin sessiz sedasız Kutlu Doğum Haftası etkinliği organize ettiğini ve 9 yaşındaki çocuklarını ilahi ezberlemeye zorladığını öğrenen veliler, etkinlik günü gelince çocuklarını okula göndermedi. Bunun üzerine okul yönetimi Kutlu Doğum etkinliğini iptal etmek zorunda kaldı.

İlahi okutamayınca hasta oldu

Öğrencilere etkinliğin gizli kalması için baskı yaptığı ortaya çıkan, öğrencileri “*fesat olursunuz*”, “*cehennemde kurtlar organlarınızı yer*” gibi ifadeler kullanarak korkutan sınıf öğretmeni Nail Yurtbekler etkinliğin iptal edilmesi ve hakkında soruşturma başlaması üzerine 15 günlük hasta raporu alarak ortadan kayboldu.

1 Mayıs; Mersin Selahattin Eyyubi İmam Hatip Ortaokulu’nda yapılan Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinde okul müdürünün içine kıl doldurduğu bir kavanozu “*bunun içinde peygamber sakalı var*” diyerek salâvat eşliğinde öğrencilere öptürdüğü görüntüler ortaya çıktı. Olayın gündeme gelmesi üzerine İl Milli Eğitim Müdürlüğü soruşturma başlattı.

2 Mayıs; Bangladeş’te yaşayan ateist blogger, yazar ve yayıncıların yaşadıkları zorlukları anlatan 17 dakikalık **Razor Edge** adlı belgesel, Deutsche Welle’nin en iyi online aktivizm yarışması Bobs’ta “*Yurttaş Gazeteciliği*” alanında birinci oldu. 2015 yılı içerisinde özgür düşünceli birçok blog yazarı radikal İslamcı grupların saldırısına uğrayarak hayatını kaybetmişti. Ödül hayatını kaybeden yazarlara ithaf edildi.

3 Mayıs; Kırıkkale’de dağıtılmaya başlanan yeni kimlik kartlarında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye ile ilgili verdiği karara rağmen din hanesi eklendi. Böylelikle AİHM’nin kimliklerden “*din*” hanesinin kaldırılması yönündeki kararı yine uygulanmamış oldu.

4 Mayıs; Meclis Genel Sekreterliği tarafından hazırlanan belgelerde 96 yıllık TBMM yerleşkesinin adı “**külliye**” olarak değişti.

6 Mayıs; Mustafa Kemal Üniversitesinde Doç. Dr. Ergi Deniz Özsoy’un katılımıyla “*İnsanın Genetik Çeşitliliği*” konulu bir konferans düzenlendi. Konferans öncesi okul panolarına asılan etkinlik duyuruları kimliği belirsiz kişilerce sökülerek provokasyon yaratılmaya çalışıldı.

9 Mayıs; İnsani Yardım Vakfı tarafından, Bursa

İli’ne bağlı İnegöl İlçesi’nde 700 yetim çocuğun “*ruh dünyasındaki yırtılmalarının ‘tedavisi’ amacıyla psikolog ve pedagoğlardan yardım almak yerine ‘700 bin salâvat, 700 bin kelime-i tevhit, 70 hatim kampanyası’*” başlatıldı.

10 Mayıs; Kocaeli’nin Gölcük İlçesi’nde Mecit Kavan İmam Hatip Ortaokulu’nda düzenlenen bilim fuarında öğrenciler tarafından yapılan ‘Sadaka Taşı’ isimli çalışma sergilendi.

12 Mayıs; Ensar Vakfı gündeme yine tecavüz skandalları ile girdi. Karaman’da vakfa ait yurt ve evlerde kalan 45 çocuğa tecavüz edildiğinin ortaya çıkması ile tepki çeken vakfın Bitlis şubesinde de 9 kadına tecavüz edildiği, kadınların baskı ve şantajla susturulmaya çalışıldığı, şehrin önde gelen bürokratları ile cinsel ilişkiye girmeye zorlandıkları ortaya çıktı.

13 Mayıs; Abdi İpekçi’nin katili Mehmet Ali Ağca’nın İstanbul Bayrampaşa’daki ‘*Tek Çare İslam*’ paneli, gelen tepkiler üzerine iptal edildi.

14 Mayıs; “*6 yaşındaki kız çocuğuyla evlenilebilir*”, “*Kadın spiker izlemek günahtır*”, “*3 yaşında bebekler bacak açmayı öğreniyor*” gibi sözleriyle tanınan İslamcı Sosyal Doku Vakfı’nın gerici başkanı Nurettin Yıldız bu ay içinde Edirne, Muğla, Antalya, Sinop ve Gaziantep’te düzenleyeceği etkinlikleri, gelen tepkiler yüzünden iptal etmek zorunda kaldı.

ATEİST DERGİ

www.ateistdergi.com

/ ateistdergi

/ ateist_dergi

/ ateistdergi

/ ateistdergi

/ ateistdergi